

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhastós petítor egyszeri hirdetés 20 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilvánt. minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Fő-utca 55. sz.
Kiadóhivatal: KÖSCH ÁRPÁD könyvnyomtató-intézete
Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Greguss-ünnepély.

Az Eperjesi Széchenyi-kör ez évi irodalmi ünnepélyén Greguss Ágost emlékének áldozott. Legnagyobb magyar esztétikusunk emlékét idézte fel, a ki itt született Eperjesen, a ki itt bontogatta először nagy tehetségének szárnyait, a ki itt nyerte legtartósabb benyomásait, s a ki mindig szeretettel gondolt vissza Eperjesre, az ő édes szülőföldjére. Méltó és kegyeletes dolgot művelt a Széchenyi-kör ezzel az ünnepélylyel is. A kegyelet a legnemesebb érzés a szívben, ennek felkeltése magasztos hivatás; a jelen és a jövő a multon, az emlékezeten épül fel, a multak feltárása tehát a jövő építése. Ezért van nagy fontosságuk a Széchenyi-kör irodalmi ünnepélyeinek. S ez a fontosság csak emelkedik azzal, hogy velünk ünnepelnek legelső irodalmi tudományos egyesületeink: a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy-Társaság, a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa s a testvér kulturegyesületek, a melyek képviselőket küldenek, velünk együtt áldoznak nagyjaink emlékének.

Fontosakká, magas színvonalúakká teszi ez ünnepélyeket szeretett Védnökünk: dr. Berzeviczy Albert, a kinek megnyitó-beszédei a nagy tudás, finom ítélet, előkelő stílus következtében valódi remek.

Greguss-ünnepélyünk is igen szépen sikerült. A bevezető- és záró-énekek precíz betanításukkal, színező előadásukkal dicséretére válnak a két karvezetőnek: Fábry Viktor-nak és Kizák Jánosnak s a két énekkarnak. Védnökünk megnyitó-beszéde nagy vonások-

ban, éles megfigyeléseivel, finom megjegyzéseivel, mélyreható gondolataival világos képét adta Greguss érdemeinek, működésének, fontosságának. Nem is említjük azt a klasszikus s mégis vonzó, válogatott s mégis keresetlen előadást, stílust, a mely Berzeviczy Albert írói sajátja.

Ünnepélyünkön a Magyar Tud. Akadémiát és a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsát dr. Ferenczi Zoltán, a budapesti egyetemi könyvtár igazgatója képviselte, a ki irodalom-történetünket oly hatalmas alkotásokkal ajándékozta meg, mint Petőfi és Deák életrajza. Üdvözlő felszólalásában magvasan, tömören méltatta Greguss halhatatlan működését, eszményi lelkét — zajos tapsokat aratva. A Kisfaludy-Társaság üdvözlőtét dr. Négyessy László tolmácsolta, a ki általános tiszteletnek és szeretetnek örvend az írói és tanári körökben a maga kiváló tudományos munkásságával, gyönyörű stílusával, szeretetreméltó, szerény egyéniségével. Üdvözlő-beszédeből ki lehetett érezni a tanítvány kegyeletét mestere iránt, a lelkesedést az eszményiek iránt. Szép gondolatai, egyszerű, vonzó előadása nagy hatással voltak figyelő közönségünkre, a mely lelkesen ünnepelte a kedves vendéget. A F. M. K. E. üdvözlőtét dr. Fuchs Lipót, a Kazinczy-körét Klebersberg Géza, az Eperjesi Tanári-körét Perényi Vilmos tolmácsolták lelkes, szeretettől és kegyelettől áthatott szavakban.

Csengey Gusztáv ünnepi ódáját — a melyet magas szárnyalás, ódai hév, eszményi törekvés s zengő szép nyelv tüntet ki — Mittelmann Árpád szavalta el, remek organummal, művészi előadással — nagy hatást érve.

Greguss pályáját, törekvéseit, érdemeit dr.

Tóth Sándor fejtette ki szép essay-jében, a mely fényes bizonyítéka annak, hogy dr. Tóth Sándor mennyire el tudott mélyedni Greguss műveibe, mily alaposan ismeri rendszerét, mennyire tudja szép szavakban méltányolni Greguss nemes lelkét, írói fontosságát.

Az ünnepély végén br. Ghillány Imre, a Körnek köztisztelőben és -szeretben álló elnöke mondott szép, hatásos szavakban köszönetet a Kör kiváló Védnökének és megalapítójának s a megjelent vendégeknek.

A közönség elejétől végig kegyeletes figyelemmel és érdeklődéssel kísérte az ünnepély pontjait s emelkedett érzéssel távozott, mert hazafias és nemzeti kötelességét teljesítette akkor, a mikor egy olyan nagy szellem emlékének áldozott, mint a milyen volt városunk nagy szülőte: Greguss Ágost.

* * *

Dr. Berzeviczy Albert megnyitó beszédét a Tárczában, az elhangzott üdvözlő-beszédek és érkezett táviratokat alább közöljük.

Berzeviczy Albert üdvözlő-beszéde.

„A Széchenyi-kör mai ünnepélyére meghívta az Akadémiát és a Kisfaludy-társaságot is; szerencsésnek vallok magamat, hogy személyem mintegy kapocsként szolgál egyfelől e társaságok, másfelől a Széchenyi-kör között, s örömmel tolmácsolom magam is a rokonszenves érzelmeket, melyekkel Akadémia és Kisfaludy-társaság kísérik körünk működését. Azonban a mai Greguss-ünnepélyre külön képviselőket is küldött úgy a tud Akadémia, mint a Kisfaludy-társaság, nagyérdemű collegám Ferenczi Zoltán és Négyessy László urak személyében; ezennel átadom a szót nekik.“

Dr. Ferenczi Zoltán, a Magyar Tud Akadémia és a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának képviselője, a következő beszédet mondta:

„Nagyméltóságú Védnök úr! Méltóságos Elnök úr!

is, mint mindenütt a hazában, Greguss az író és tudós ismerőinek és tisztelőinek száma.

Nagyobb részében hanyatott, küzdelmes élet, szétterjedő, sokoldalú tevékenység mellett mégis a lélek és a munkásság belső összhangjának, egyensúlyának, az élet és a tanítás nemes és tiszta idealismusának megőrzése mindvégig: talán nem csalódom, ha ebben látom a Greguss Ágost életfolyásának és egyéniségének jellemző képét s egyúttal — tanulságát.

A korán elvesztett atya emlékének s példájának hatása elég erős arra, hogy az ifjút idejekorán visszatérítse az orvosi pályára, melyre a körülmények viték, de melynek lelkülete ellentmondott. Íróvá lesz és tanárrá, a széptant választja tudományául, melyről rendszert alkot s azt könyvbe foglalja, és hogy az összhang, melyet a szellemi világban keres, életében se hiányozzék, siet oly házasságot kötni, mely mindvégig megelégedésének, boldogságának marad forrása. Íme: korán látjuk kitzívve, biztos kézzel a célt, megrajzolva a tervet, mely szerint az ifjú, élete művét megalkotni készül. Ámde a sors még sok küzdelmet tart fenn számára: hazája veszedelme elzavarja tanszékéről és házi tűzhelyétől, fegyvert ad kezébe, majd bujdosóvá teszi, később fogolylyá; a körülmények rákényszerítik, hogy hírlapíróvá legyen, utóbb a parlament tisztviselőjévé s csak a 45 éves ember látja magát egészen ott, a hová tulajdonképpen törekedett, hogy még rövid tizenkét évig működjen mint első tanítója annak a tudománynak, melynek életét szentelte s melynek már régóta legméltóbb képviselőjeül ismerte őt el egész tudományos világunk.

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZAJA.

Greguss Ágost emlékezete.

BERZEVICZY ALBERT megnyitja az Eperjesi Széchenyi-körnek 1906. október 14-iki ünnepélyén.

Tisztelt Gyülekezet!

A mit még nem rég mint veszteséget sirattunk, az idő múltán büszkeségünk tárgyává lesz abban a tudatban, hogy egykor bírtuk; a gyász kegyeletté változik, a visszaemlékezés bátorító példaadássá, a hiány érzését fölvaltja annak értékelése, a mit jeleseink szellemi örökségként hagytak reánk; és a halottainkról való ilyen engesztelő, fölemelő megemlékezésben azután versenyre kelnek azok a helyek, a melyek igényt vélnék tarthatni rá, hogy sajátlagosan a magukénak tekinthessék azt, a ki munkásságának hatásával voltaképpen az egész nemzeté volt.

Így követeli magának Eperjes Greguss Ágostot is. Háromszoros jogcímen tekinthetjük a magunkénak: azért, mert itt született, azért, mert szellemét itteni tanulmányai is fejlesztették, sőt első írói szárnypróbálgatásainak ez volt a helye, és azért, mert az ő pályájára példájával elhatározó befolyást gyakorolt atyja, ki érdemes és jelentős tudományos munkájának jó részét Eperjesen teljesítette.

A Greguss szellemének és tanszékének kitűnő utódja, Beöthy Zsolt, a Kisfaludy-Társaságban róla mondott emlékbeszédjében így szól: «Vissza kell tekintenünk az eperjesi Collegiumba, mely neki nem-

csak első iskolája, hanem szülei háza is volt. Ez ódon épület, melyet vallásos lelkesedés emelt a műsáknak, az elmúlt századokban sok változását látta az eszmék és érdekek harcának... E vén háznak már kövei is tanítottak. A mint falai között egymást szolgálták, támogatták vallás és tudomány, úgy mind végig Greguss lelkében is, mely itt kezdett eszmélkedni, itt nyerte legelső benyomásait, innen vitte ki az életbe legkorábbi tanulságait. Itt tanított édes atyja, a nagy tudományú Greguss Mihály, ki... maga taníttatta gyermekeit... ki első atyai csókjával mintegy annak a tudománynak szentelte fiát, mely akkorában az ő egész lelkét foglalkoztatta...»

Még él néhány kortárs, a ki visszaemlékszik Greguss itt töltött tanulóéveire, bírálataira, melyekkel már a collegiumi «Magyar Társaság» körében komoly kritikusnak bizonyult; a szorgalmas, ideális törekvő tanuló, a ki egy oly házban nevelésközdött, mely maga is a lélek és a szellem összhangzatos művelésének nemes hagyományait teremtette meg városunkban: a nagyérdemű nőnevelő, Schmidt András házában; a költői hajlamú könyvbuvárra, ki a későbbi jeles Toldi-fordító és tisztelt emlékü lelkészpoéta, Kolbenheyer Móriczhoz is élénken vonzódott, s szorgalmasan forgatta az ő könyvgyűjteményében talált klasszikusokat.

Azután szélesebb köre a tanulmányoknak s majdan a tevékenységnek nyílt meg az egykori eperjesi diák előtt, de a mily mértékben szakadoztak el lassankint a személyes kötelek, melyek Gregusst, az embert, e helyhez kötötték, oly mértékben nőtt itt

Mélyen tisztelt Közönség! Midőn a Magyar Tudományos Akadémia nevében — melynek az ünnepelt férfiú 1858. december 15-ike óta levelező-, majd rendes- és végül igazgatótanács-tagja volt, valamint a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa nevében, melynek tagja természetesen nem lehetett, de melynek, mint minden hasonló intézményünknek létrejöhétését egész életének tartalmával előkészítette és nemcsak megálmodta, de szinte meg is jósolta, — a mélyen tisztelt elnökség szives beleegyezésével felszólalok, czéлом nem Greguss Ágostról valami újat mondani, se hosszabban arról beszélni, mily méltó feladat a kiváló férfiú emlékét ünnepelni. Erről az utóbbiról szólni sehol sem volna feleslegesebb, mint épp itt, szülővárosában, hol az első, a legszebb benyomásokat nyerte, melyek apja példájával együtt, életének mindvégig legdrágább kincsei maradtak. Ellenkezőleg: ez ünnepély tanújele annak, hogy ide csak lelkesedéssel kellett jönni, megtölteni a kifáradt s közönyre hajló szívtünk szeretettel, melegséggel, ünnepélyes hangulattal.

Feladatomban tehát csupán tolmácsolni a Magyar Tud. Akadémia és a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának üdvözlését. Elmondani azt, hogy e jeles férfiú emléke ezekben a társaságokban ma is élő, ma is ható; magyarsága, nemzeti lelkesedése, a tudomány iránti rajongása, fenkölt tiszta ízlése, a szépnek bámulatos érzéke, bölcselmi felfogása és élénk szemlélete, a szép tudományának finom bölcselati érzékkel való tárgyalása, mindezekben apostolsága ma is, mint a legszükségesebb nemzeti erények, ugyanazon feltételek között munkálkodnak a köztudatban, mindenütt, hol a haza' emelkedését czélzó, a tudományos és nemes eszméknek kitűzése által lelkesedő honfiak együtt vannak, ő velük működik, mint egyik szellemi vezető, oktató, biztat, felemeli a lelket s a szellemet és az eszmét mintegy megközelítve, a valóságot közel hozza, de az önzetlen és érdeknélküli kitartás jutalmát tűzve ki, egyszerűsége egy tökéletesebb emberi törekvésnek mutatja be.

Mert senki sem hirdette inkább, hogy az ember azért teremtett, hogy önmagát fölülmulja. A mióta csak kiváló szellemek működnek, soha sem volt egy se, kinek jelszava ne lett volna: «csak felfelé». Ez volt az ő jelszava is, és minő rendkívüli erőt adott neki természetűi hajlama és a legszebb dolgok ismeretéből merített lelkesedése, világossága, a bölcselietnek kiváló természeti adománya, hogy azt ne csak hirdesse, hanem át is vigye az életbe! Nem világos-e ebből, hogy egy ily szellem nem lehetett más, mint ellensége az anyaghoz tapadó, a szellemiség tagadását vagy legalább leszállítást tanító materializmusnak, hogy nem lehetett más, mint olyan, kinél a tudomány hittel van összekapcsolva, ki annyira szükségét érzi a költészet és tudomány összeolvasztásának, hogy még a legmagasabbra tartott művészetben is egy nemzeti és társadalmi kötelességet gondolt el, t. i. a lelkeknek emelését, tartását, az érteleme irányítását és elragadását a szépség szemlélete által, hogy érző, osztályozó, megkülönböztető, részletező, az anyag és szellem dualizmusát és harmóniáját hirdető, elemző szellemével reméljen és higgyen az igazságban és ennek győzelmében és a mindenség változatosságába alapul az összhangot tegye, hogy

E változatos életpálya fordulatait kíséri írói tevékenysége is; külföldi népdalok fordításai, epigrammák, melyeket ő villanykákknak nevez, majd rendszeres széptan, koronként költemények, hírlapi cikkek, megszámlálhatatlan színi- és műbírálókat a napi sajtó számára, még úti tárczák is, verstan az iskolák részére, tudományos műszótár, közmondások könyve, műfordítások, mesék, részben pályanyertes, de színre soha kerülő vígjátékok, népszerű föllovasások, akadémiai és Kisfaludy-társasági értekezések, elnöki- és emlékbeszédek, mélyreható esztétikai és irodalomtörténeti tanulmányok s monographiák: e széles körben mozog az a sok kötetre menő írói munka, a melyet Greguss számunkra hátrahagyott s a melyet tanítványai egyetemi előadásai nyomán összeállított, saját tanulmányai folyamában átalakult széptani rendszerének kiadásával igyekeztek megoldani.

Feladatomban nem engedi, hogy — a mit különben is avatott kézből kapunk még ez ünnepély keretében, — beható méltatást nyújtsam a Greguss tudósi s szépirói tevékenységének. Csak néhány vonást próbállok megrögzíteni, mely leginkább kidomborítja azt a képet, a melybe életét és egyéniségét összefoglalhatni véltem.

Mindenekfölött jellemzi őt mint írókat az öntudatosan művészetét emelt stílus; szokva volt minden gondolatát bizonyos «pontossággal és teljességgel» fejezni ki s a tudományos ismereteket is szép formában és érdekesen nyújtani; egyike volt leggondosab stílistáinknak, kinek választékosága néha talán «a mesterkélt-séggel is érintkezik», de szerencsére irányla nemcsak

higgyen az eljövendő időkben, a szellemek oly köztársaságában, melyben a szépség fog irányítani, hogy lelkesedő optimizmusában a mindenségnek kiváló esztétikai felfogása legyen uralkodó alapelve? És épp azért az esztétikát, melynek Szerdahelyi György, Greguss Mihály, Schedius Lajos után időrendben és más tekintetben is első rendszeres művelője és az egyetemen első tanára volt, tette egész bölcselate középpontjává, melyet saját tudományának nevez nem egyszer. Ez a férfiú írhatta csak e sorokat:

«Az összhang kívánja, hogy a tudományos igazságok az életben is érvényesüljenek; kívánja, hogy az erkölcs világtalan elveinek is megfeleljenek; kívánja, hogy az ember összes érzelmeivel is egyezzenek meg; kívánja, hogy az eszmék valóságára is utaljanak, mint az egyetemes összhang kútféjére».

Valamint ezt: «Szeretet, tudás, szabadság, boldogság, bölcsesség, erény, szépség, igazság, jók: tetőpontjukban egy. Szükségünk van ezen egyet, mint végtelent a végtelenben gondolkunk és az Isten eszméjében központosítani. Így támad a hit».

Kell-e itt szólnunk többet? Nem ezek-e a nemes emberi felfogás legszebb követelményei ma is? De hogy e szavakban rejlt értelem és érzés elragadjon, említsük meg, hogy ezek nem voltak Gregussnál üres szóhasználatok, frázisok, de jelszavak. Ő ezekért élt, halt.

Maradjon példája köztünk, legyen áldott emlékezte, és ezek nevében üdvözlöm a Magyar Tud. Akadémia és a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa részéről az Eperjesi Széchenyi-kört mai lelkes emlékünnepején.

Dr. Négycs László, a Kisfaludy-Társas. képviselője:

„Nagyméltóságú Védnök úr! Méltóságos Elnök úr! Tisztelt Széchenyi-kör és tisztelt ünneplő Közönség! Hálás szívvel mondok köszönetet a Védnök úr öngyméltóságának azon megtisztelő szavaiért, melyekkel engem e díszes körben üdvözölni kegyes volt. A Kisfaludy-Társaság örömmel fogadta a Széchenyi-kör meghívását, hogy Greguss Ágost emlékezetét e Körben ünnepelje. Hiszen, ha van valakinek joga Greguss Ágostot büszkeséggel magáénak nevezni, ez a jog Eperjes mellett a Kisfaludy-Társaságot illeti meg elsősorban. E Társaság ma is, Greguss halála után majdnem egyneved századdal, elevennek érzi azt a szellemi kapcsolatot, mely őt hosszú éveken át titkárához, később, fájdalom, rövid időn át, alelnökéhez fűzte. A Társaság tagjai közt többen barátunkat, vagy mesterünket tiszteljük benne és szellemének impulzív hatását ma is lelkünkben hordozzuk. Élő ő a Kisfaludy-Társaság egész szelleme szerint nemcsak azok Társaságában, kik ma benne élnek, hanem mindazokéban, a kik egyszer tagjai voltak. Greguss Ágost személyisége a mi közösségünknek ma is alkotórésze s kiváló tényezője a Társaság történetének. A Kisfaludy-Társaságot e szoros, szinte családias viszonyon felül egy sokkal általánosabb érdekű vonatkozás is kapcsolja Greguss-hoz. Társaságunk is a szép kultuszát tűzte ki czélul, ennek művelését gyakorolja, s mi volt Greguss Ágost egész pályáján inkább, mint a szép kultuszának egyik meghatározottabb megtestesítése. 1849-ben megjelent *Széptan*-ától kezdve egész halála-órájáig senki nálunk a szépnek meghatározásá-

val, magyarázatával annyit nem foglalkozott, mint ő. Könyveiben, cikkeiben, egyetemi tanításában a rendszeres esztétikának egyharmad évszázadon át ő volt a legjellegzetesebb képviselője Magyarországon és fentartója s fejlesztője. Rendszeralkotó munkássága mellett a gyakorlati elemző esztétikának nagy szolgálatokat tett, midőn a balladának elméletét megállapította és két nagy költői szellemnek, Shaksperének és Arany Jánosnak műveit fejtegette. De még jelentősebb e műveinél az ő egyetemes hatása, melyet az ízlés szolgálatában kifejtett. Esztétikai rendszerét az újabb pszichológiai, történeti és szociológiai módszerek fejlődésével és előrehaladásával még leghívebb tanítványai sem valljuk a maguk egészében, bár említett működése mindig a legbecesebb marad; de szellemének egyetemes hatását, erkölcsi bátorságát, magyarságát, igazságszeretetét folyton ható és becses előhagyományként őriztük. Ebben volt ő gondviselészertű alakja irodalomtörténetünknek.

Nem mondom, hogy kortársai között nem voltak ízlés tekintetében a szép iránt még fogékonyabb íróink, műbölcselőink és kritikusaink, de az elvi álláspont akkora érvényesítésével senki sem képviselte a szép kultuszát annyira, mint Greguss Ágost.

Bizonyos, t. Kör, hogy az ízlés magában véve nem produktív tényező, de a költői tehetségnek mellőzhetlen szabályozója, olykor ösztönzője. A magyar lélekben soha sem volt hiány öserőben, költői képességben, de az ízlés nem volt mindenkor erős oldala.

Greguss a magyar irodalomtörténetnek egy nevezetes szakában teljesítette azt a hivatást, hogy az ízlés képviselte, az irodalmi fegyelmet, a műgondot képviselte makacs kitartással és bátorsággal. E történeti tény emlékezetével a Kisfaludy-Társaság, a szépirodalom és szépművészetek társasága meleg és tisztelő kegyelettel áldozik az ő személyében a szép apostolságának.

Lelkem lelkével köszöntöm ez irodalmi kört és e várost, mely ezt a nemes szellemet ajándékozta a hazának és a Kisfaludy-Társaságnak. Greguss Ágost az irodalmi józslás hőse, a szép kultuszának papja, szellemének alapelemeit ebből a városból, ebből a milieuból nyerte, hol a szép-ízlésnek oly százados melegágya van, hol annyi nemes szellem közt Kazinczy is, bár idegen kultúrával, annyira nemesbedett. E város ma is ápolja, most már szervezeten e Kör által, a szép kultuszát s velük az országos szépirodalmi társaság együtt őrzi fme Greguss Ágost emlékezetét is. Szerencsés az a város, mely nemes hagyományait őrzeni és fejleszteni tudja, mely nagyjainak emlékét megtartja és kegyelettel veszi körül. A kegyelet talajából kifejlődnek a jövő dicsőség csírái. Isten engedje, hogy e csírák virággá fejlődjenek! A Kisfaludy-Társaság nevében melegen köszöntöm e szép szellem hazáját: Eperjest, és irodalmi körét: a Széchenyi-kört!

A F. M. K. E. nevében dr. Fuchs Lipót:

„Nagyméltóságú Védnök úr! Méltóságos Elnök úr! Mélyen tisztelt ünneplő Közönség! A F. M. K. E. köszönettel vette a Széchenyi-kör meghívását a mai kegyetes irodalmi ünnepélyre. Az elnökség mai napon másfelé lévén elfoglalva, engem bízott meg, hogy ezen szép ünnepélyen képviseljem. Midőn ezen megtisztelő

e választékoságtól kölcsönzi vonzó erejét, nemcsak célbavett világosságától és plasticitásától, hanem attól a derítől, frissességtől, lendülettel is, mely áthatja s mely akár kellemesen csevegő, akár jóízűen élcelődő, akár erélyesen rábeszélő, sőt polémiai formában lép föl, összhangzatos, erős meggyőződésű, tiszta lélekre vall. A stílus e művészetét pedig azért is jogal mondjuk öntudatosnak, mert Greguss azt meg is követte a tudományos irodalom munkáitól. Erős hite volt, hogy nálunk «a formaérzék hiánya okozza társadalmi viszonyaink sivárságát, sőt erkölcsi lazaságát is». A tudósainkhoz a Kisfaludy-Társaság föllovasásztalától intézett «Szózat»-ában nemcsak azt kívánja, hogy tudományunk nyelve lehetőleg népszerű és magyáros ízü legyen, hanem egyúttal a szép, művészi forma mellett tör lándzsát a tudományos irodalomban is; szerinte párosítani kell a tudományt a művészettel, az igazságot a szépséggel, s neki az, a mit tanított, meggyőződése volt, és a mi meggyőződése volt, azt nemcsak tanította, hanem maga követte is.

Már ez a jellemvonás is egyik kisugárzása idealizmusának, melyben nála az ember az íróval összeforrt. Legékezzőlőbben nyilvánul ez küzdelmében a materializmus ellen; ennek szentelte akadémiai székfoglalóját, e harcra ígat a nőképző-egylet körében tartott föllovasásában, ennek szolgálatába akarja esztétikai elméleteiben az irodalmat és művészetet is állítani. Kigúnyolja azt a felfogást, mely minden tudományt természet tudományává akar tenni «s a mi azzá nem csavarható, azt a tudományok sorából kitörli»; a materializmus káros hatását látja a művésze-

tek hanyatlásában, abban a törekvésben, hogy «a belső hiány külső cifrákkal, a művészet mesterséggel legyen pótolva», a költészetnek abban a fájában, melyet «bárgyú érzékiség, hazudott érzelm, elvtelenség, erkölcsi nihilizmus» jellemez, mely a verset «prózába oldja fel művészi alakzatából», azokban a regényekben, melyek «nem a szép, világos életet, hanem a kórházakat tárják föl előttünk». Hirdeti az eszmékben való hitet, védi tanrendszerünkben a humanitárkat a reáliák túlterjeszkedése ellen s vallja, hogy a művészetnek mindig feladata marad bizonyos eszményesítés, hogy a valóságot nem szabad minden válogatás nélkül, minden esetleges járulékkal, szolgálailag visszaadnia.

E meggyőződése teljes összhangban van tudományos elméletével, mely a dualistikus bölcsészeti fölfogáson, az anyagi és szellemi élet és világ megkülönböztetésén sarkallik, a szép fogalmát kettős, erkölcsi és értelmi — tartalmi és formai — alapra építi föl. Ha a mai nemzedéknek az ő tantételei talán kissé túlságosan formalistikusoknak tűnnek is föl, ha mai esztétikai eszmekörünk nem is tudjuk többé az ő «matematikai körei»-nek «diametrális, parallel és átmeneti» fogalmai szerint csoportosítani, következtetéseit és elveit legnagyobb részben magunkévá tehetjük ma is, fölfogását a művészet és művészi ipar, a művészet és irodalom, a népies- és műköltés viszonyáról érdekesnek és sokban találónak ítéltetjük ma is, tanulmányait különösen némely költői műfajok körében teljességükben értékesíthetjük ma is.

A mint a Greguss tanítása már élete folyamában

megbízásnak ele a F. M. K. E. haza

A Kassai Kas

„Nagyméltóságú Mélyen tisztelt Gyökör megbízott avviseljem, örömmel köszönetet mond tisztelő meghívás koszorúját azon ezen szép ünnep hogy ennek a szé hogy ennek a akadon, mint G gyarok Istene, h annak kultuszba eredményel m pélyt rendező E

Perényi Vilmi

„Nagyméltóságú Mélyen tisztelt iskola Tanáregye örömmel jelentem pélyén, hogy Gr kezés oltarán az Ágost nem tart Vörösmarty, Pet tünket szinte hi ságú színvonalra azon kor iroda fényükkel pedig kat. Greguss Ág tartozott. Ki lát serénykedő mur ságban elhelyeze a kik a tudoná koczkázatása ár mas kutatója — Greguss Ágost, gyümölcssei inka magvakból sarja csendes, barátsá 28 esztendő telt rációk hallgattá csinált. Ebből a tanárok, a kik ziumi katedráro ségét Ki ismer jobban Greguss lelkem egész me Greguss szellem ünnepet rendez

Br. Ghil

„Nagyméltóságú döttések! Fog hálás köszönet ünnepélyen rész emelni, és kére dőknek az itt

átalakult, úgy

letek az ő ha becsé nem av mint tanár bel legét és nemes mindenkorra irodalmi és m a francia mű den mű csak kotója önmag ő a művészet mostohagyert javultak is, de iránt, arra az is nagy szük

A szerény utolsó, nagy philosophus-l ő és felesége egész vagyot nagy alapítv jövedelméből

megbízásnak eleget teszek, hozom a Széchenyi-körnek a F. M. K. E. hazafias üdvözlését."

A Kassai Kazinczy-kör nevében Klebersberg Géza: „Nagyméltóságú Védnök úr! Méltóságos Elnök úr! Mélyen tisztelt Gyülekezet! Midőn a Kassai Kazinczy-kör megbízott avval, hogy ezen szép ünnepélyen képviseljem, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy köszönetet mondjak a Kör nevében a szíves meg-tisztelő meghívásért és letegyem az emlékezet hálás koszorúját azon férfi emlékére, a kinek ünneplése ezen szép ünnepély tárgyát képezi. Adja az Úristen, hogy ennek a szép Társaságnak, adja a magyarok Istene, hogy ennek a szegény magyar hazának sok oly fia akadjon, mint Greguss Ágost volt, és engedje a magyarok Istene, hogy az igaznak, szépnak keresésében, annak kultuszában a többi hasonló célú egyesület oly eredményre működjön, mint ezt a mai szép ünne-pélyt rendező Eperjesi Széchenyi-kör teszi."

Perényi Vilmos, az Eperjesi Tanári-kör nevében: „Nagyméltóságú Védnök úr! Méltóságos Elnök úr! Mélyen tisztelt ünneplő Közönség! Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Eperjesi Körének nevében szíves örömmel jelentem meg a Széchenyi-kör mai szép ünne-pélyén, hogy Greguss Ágost szellemének a megemlé-kezés oltárán az elismerés koszorúját letegyem. Greguss Ágost nem tartozott azon szellemóriások közé, mint Vörösmarty, Petőfi vagy Arany János, a kik költésze-tüknek szinte hihetetlen gyorsasággal európai magas-ságú színvonalra emelték, a kik egyéniségük nagyságát azon kor irodalmára szinte ránehezítették, szellemi fényükkel pedig homályba állították kisebb kortársai-kat. Greguss Ágost inkább a csendes munkások közé tartozott. Ki látja a tenger mélyében dolgozó buvár serénykedő munkásságát, avagy a 4000 méter magas-ságban elhelyezett observatorium csendes megfigyelőit, a kik a tudomány számára az adatokat néha életük kockáztatása árán is szerzik és gyűjtik? Ilyen szorgal-mas kutatója — csendes munkása volt az irodalomnak Greguss Ágost. De, nézetem szerint, tevékenységének gyümölcsei inkább az egyetemi katedrán elhintett magvakból sarjadtak ki. Még magam előtt látom a csendes, barátságos, pislogó két szemet, p-dig immár 28 esztendő telt el azóta. Generációkat tanított; gene-rációk hallgatták. Nagy érdeme abban állt, hogy iskolát csinált. Ebből az iskolából kerültek ki a középiskolai tanárok, a kik ma e széles hazában hirdetik a gimná-ziumi katedráról Greguss Ágost tanítását, szellemi örök-ségét. Ki ismerhetné tehát jobban, ki méltányolhatná jobban Greguss Ágost érdemeit, mint mi tanárok. Azért lelkem egész melegevel üdvözlöm a Széchenyi-kört, kik, Greguss szellemének adóztván, neki ezt a mai szép ünne-pet rendezték.

Br. Ghillány Imre elnök záró-beszéde.

„Nagyméltóságú Védnök úr! Mélyen tisztelt Kül-dötségek! Fogadják Körünk nevében ünnepélyes és hálás köszönetemet azért, hogy szívesek voltak a mai ünnepélyen résztvenni és ennek az ünnepélynek a fényét emelni, és kérem: legyenek szívesek, mondják el kül-döiknek az itt látottakat és hallottakat, hogy itt egy

átalakult, úgy tovább alakulnak a tudományos elmé-letek az ő halála után is, de azért munkásságának becse nem avul el, mert ő aethetikájába mint író és mint tanár belévitte nemcsak tudását, hanem lelke me-legét és nemességét is, és ez termékenyítő elemévé lett mindenkorra aethetikai tudományunknak úgy, mint irodalmi és művészeti közlészünknek. Igaza van annak a francia művész-írónak, a ki azt mondja, hogy «min-den mű csak az által válik maradandóvá, a mit alkotója önmagából visz belé». A viszonyok azóta, mióta ő a művészetet, irodalmat államunk és társadalmunk mostohagyermekének látta, sokban változtak, talán javultak is, de arra a hívó, odaadó szeretetre a szép iránt, arra az idealismusra, mely őt lelkesítette, ma is nagy szükség van és szükség lesz mindig!

A szerény professor, mielőtt elköltözött volna, egy utolsó, nagy leczkét adott még, — de nem az egyetem philosophus-hallgatóinak, hanem egészen másoknak: ő és felesége, méltó lelettársa, minden keresményüket, egész vagyonukat a Kisfaludy-Társaságnak hagyták nagy alapítványképen azzal a rendeltetéssel, hogy jövedelméből időszakonként a művészetek minden ne-

szerény egyesület a legnemesebb czélokért küzd igaz lelkesedéssel, önzetlenül szolgálva a kulturát. S hogy sikerei vannak, azt szeretett védnökünk dr. Berseviczy Albert közreműködésének köszönhetjük, a ki ezt a Kört megalakította s folyton éber figyelemmel és érdek-lődéssel kíséri működését. Legmelegebben köszönöm ő nagyméltóságának e nemes érdeklődését, szeretetét, s kérem, legyen továbbra is, legyen sokáig a mi vezé-rünk; mi odaadással, hűséggel fogjuk követni őt! Éljen szeretett Védnökünk, éljenek kedves vendégeink!"

Körünket a Greguss-ünnepély alkalmából táviratilag a következők üdvözlötték:

Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója: „Széche-nyi-kör elnökségének, Eperjes. Eperjes város nagyevű szülöttjének, kiváló esztétikusunk Greguss Ágost em-lékére rendezett kegyeletes ünneplés alkalmából a Ma-gyar Nemzeti Múzeum, mely a Széchenyi-kör hazafias irodalmi céljait a legmelegebb érdeklődéssel kíséri, legmelegebb üdvözlését küldi Szalay Imre, igazgató."

Hegedűs István, a Budapesti Tudományegyetem bölcsészeti fakultásának dékánja: „Br. Ghillány Imre elnök úrnak, Eperjes. Egyetemünk bölcsészeti kará-nak egyhangú határozatából, egykori büszkeségének: Greguss Ágostnak emlékére szentelt ünneplést haza-fias lelkesedéssel üdvözlöi Hegedűs István, bölcsészeti-kari dékán."

Dr. Horváth Ödön közigazgatási bíró, Körünk szet-retett volt elnöke: „Széchenyi-kör, Eperjes. Szeretett Széchenyi-körünket, lánglelkű alapítója és védnöke ő nagyméltóságát, buzgó tisztviselői-karát és lelkes, haza-fias közönségét mai díszes ünnepe alkalmából is válto-zatlan hűséggel köszönti Horváth Ödön."

A Szekesfehértvári Vörösmarty-kör: „Széchenyi-kör, Eperjes. Kegyeletes ünneplésük alkalmából üdvözlöi, további kulturális tevékenységük fényes sikerét kívánja a Vörösmarty-kör."

A Debreczeni Csokonai-kör az alábbi átiratot küldte: „Tekintetes Elnökség! A Debreczeni Csokonai-kör nevében hálással köszönjük a tekintetes Elnökségnek azon szíves figyelmét, melylyel meghívott bennünket a Széchenyi-körnek Greguss Ágost emlékeztetere szentelt irodalmi ünnepére. Valóban méltó dolgot mivel a Széchenyi-kör, midőn a magyar irodalmi és művészeti ízlés finom lelkű fejlesztőnek, a legnagyobb magyar költők éles elméjű magyarozójának emlékét felújítja, midőn Greguss Ágostnak, a tudósnak, a tanárnak, az embernek fényes érdemei iránt a kegyeletet lerója. Mi is teljes mértékben osztozunk azon nemes czélzatban és kegyeletes érzésben, a mely a Széchenyi-kört e szép emléktünet tartására indította, s csak azt sajnáljuk, hogy ez ünnepi alkalmából nem külön képviselőnk, hanem csupán e sorok tolmácsolják a Széchenyi-körnek szóló testvéri üdvözlésünket. Magunkat és a Csokonai-kört a tekintetes Elnökségnek további becses figye-lmébe ajánlván, maradunk hazafias tisztelettel, Debre-czenben, 1906. okt. 10., Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke, Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára."

meiben létrejött legjobb alkotások jutalmaztassanak. Így akarta Greguss még halálában szolgálni azt az ügyet, melynek élete munkáját szentelte, így lett életének credója végrendeletévé is és így tett ő tanú-ságot a felől, hogy nem egy csatlakozott lélek keserű-ségével szállott sírjába, hanem egy proféta törhetet-len hitével vitte át magával azokat az ideálokat, mely-ekben ebben az életben vezérelték, mocsoktalan tiszta-ságukban abba a másik életbe.

És ezért kell nemcsak érdemes és jó, hanem bol-dog embernek is tartanunk Gregusst; mert a leg-boldogabb ember utóvégre is az, a ki legtovább őrzi meg fogékonyságát mindaz iránt a jó és szép iránt, a mit életében megismert, és mert nem azoknak az ideáljainknak az elvesztése fáj igazán, a melyektől a sors foszt meg, hanem azoké, a melyek iránt magunk vesztettük el hitünket. Ő hittel és szeretettel csüngött mindvégig tudományán és a művészeti «szép»-en s ezért élete foganatosságában, munkája maradandó-ságában fognak megvalósulni az apostol szavai, hogy «az értelem fölfuvalkodtat, a szeretet pedig épít!»

EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR.

Államsegély. A vallás- és közoktatásügyi mi-nisztérium, 62.006. sz. a kelt rendeletével, Körünknek 2500 koronát utalványozott ki népkönyvtári czélokra.

A színészeti szakválasztmány ülése. Körünk színészeti szakválasztmánya okt. 19-ikén ülést tartott Saly Győző elnöklésével. A választmány egyhangulag kimondotta, hogy a nagy bujdosók hamvainak elteme-tési ünnepségeivel kapcsolatban, illő és méltó, hogy Eperjes városa, a Széchenyi-kör is kivegye részét a nagy ünnepségekből, hiszen városunkat sok szép emlék fűzi a nagy fejedelmekhez. Ennek folytán kimondotta a vá-lasztmány, hogy okt. 27-ikén és 28-ikán nagy dísz-előadást rendez, a helybeli színtársulat közreműködésé-vel, a városi színházban. A díszelőadást a katonazene Nyitánya nyitja meg, majd Bulissa Károly joghallgató egy alkalmi költeményt szaval el, a helybeli színtársulat előadja Csegey Gusztáv- és Szávay Gyulának ez alka-lomra írt drámai költeményeit. Az egyes pontok között négy gyönyörű előképet rendez a választmány, melyek a nagy fejedelmek életéből vannak véve. Tekintettel arra, hogy mintegy 20 női- és körülbelül 80 férfi mű-kezdő lép fel az előképekben, tekintettel a gyönyörű díszletekre, festői öltözetekre s az előképek megható tárgyára, a drámai költemények ragyogó poézisére: a díszelőadás rendkívül hatásosnak ígérkezik. A díszelő-adások tiszta jövedelmének egy része a Széchenyi-kör által a nagy fejedelmek koporsójára elhelyezendő kos-zorúk költségeire fog fordíttatni. A díszelőadás belépő-díjai a rendes színházi helyárak, azzal a különbséggel, hogy az összes földszinti helyek 2 koronásak lesznek. Előjegyezni a két előadásra már most is lehet a szin-házi pénztárnál.

SZÍNHÁZ.

Az utolsó színházi hét eredménye határozottan kedvező. Az előadások napról napra jobbak s a közön-ség megkedveli a társulatot és nap-nap után mindjobban megtölti a színházat, a minek oka az is, hogy ma egy hete hangoztatott jóindulatú tanácsainkat megszívlelte az igazgató.

Szombaton «A fekete tenorista» című burleszk-operette, a melyben sok a trágárság, elmaradhatott volna, annál is inkább, mert egyes szereplők még tódítottak gesztusaikkal, hangsúlylyal, mimikával. Diszkrét játé-kukért éppen azért kiemelendők: Tarnai Lidia, Gerőffy Rózi, Csendes Alice és Szentés János.

Vasárnap d. u. a «Gül babá»-t adták, este pedig Greguss emlékére díszelőadás volt, a melyet Javor Aranka szavalata nyitott meg. Csegey Gusztáv szép alkalmi költeményét adta elő, érzéssel, hatásosan. Utána előkép következett, a mely hódolat volt Greguss előtt. Hungária, a kit Fehér Berta igen szépen ábrázolt, meg-koszorúzta a költőt, s a hódoló tömeg a Himmuszt éne-kelte el. Végül Kada Elek új darabja, a «Helyre-asszony» következett, jeles előadásban, a melyért az összes sze-replőkön kívül Szentés János rendezőt is dicséret illeti. De az első felvonás elejét, a mely nehezen indul és túlságosan lármás, meg lehetne rövidíteni. Az előadást Bácskay Julcsa és Szentés művészi játéka vezette. Kivált a második felvonásban annyi élet, természetesség, báj és közvetlenség volt úgy játéukban, mint énekszámai-kban, hogy valósággal elragadták a közönséget, a mely lelkesen tapsolt és folyton ünneplte őket. Sikerük mély és igaz volt. Kívülök elsősorban Deák emelendő ki, a ki egy kicsiny epizód-szerepet (Igó, lőtőzsér) művészi-leg játszott meg. Csendes Alice helyes felfogással, ked-vesen személyesítette Katót. — Vámos (Pethő), Tukorai (főbíró), Radó (törvénybíró) és Sziklai (Scola-mester) tűntek még ki nagyobb szerepeikkel. A színház zsúfolásig megtelt úgy délután, mint este.

Hétfőn zónaelőadásban adták a «János vitéz»-t, kis közönség előtt, a minek egyik oka az, hogy nincs alkal-mas tag a címz szerepre.

Kedden félházaat vonzott «A danzigi hercegnő» című operette. Hübscher Kata szerepében Reviczky Rózi igen értelmes, színes beszédével tűnt ki. Mellette Péchy Lászlórol mondhatunk hasonlót, a ki még daliás alak-jával és szépen iskolázott hangjával is hódított. Csendes Alice szimpatikus, vonzó volt mindkét szerepében. Ge-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, száma-r-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értékesen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenhol „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sv.)

„Roche”

Legjobb orvosi rendelésre a gyógyszerárta-ban. — Ám üvegcséit 4— koroná.

röfgy Rózi a szerelmes leány (Benée), nagy hatással és közvetlenséggel alakította. Méltó partnere volt Szabó Vári (Napoleon) maszkja, testtartása, beszéde egyaránt jellegzetes. Úgyes tánczsal most is sok tapsot aratott Kiss Eszti és Szántó L. Ki kell még emelnünk a díszletek gazdagságát és szépségét, a mi az igazgató bőkezűségét dicséri.

Szerdán kisebb közönség nézte végig a «Helyreasszony»-t, pedig az előadás ezúttal is kitűnő volt.

Csütörtökön ismét egy férczmunka, a «Berger Zsiga» című bohózat került színre, telt ház előtt. Úgy hiszünk, sem a társulat, sem a közönség nem vár bírálatot róla s csak annyit emelnünk ki, hogy Fávör Aranka, a ki Reviczky helyett ugrott be, Szentes, Vári, Baróti és Cserey Irma jobb darabhoz méltó igyekezettel játszottak. Az ének- és táncbetétek érték legtöbbet.

Pénteken is telt házat hozott «A királytigri». Szombaton délután pedig ifjúsági előadásul «Az áldozat»-ot hozták szíre, gördülőkeny előadásban.

Jövő heti műsor: Vasárnap d. u.: «Aranyvirág»; este: «Koldusgróf», másodsor, a hatéves Lakos Vilma felléptével. — Hétfőn: «Berger Zsiga» (zóna), Lakos Vilma felléptével. — Kedden: «Drótostót», Lakos Vilma felléptével. — Szerdán és csütörtökön: «Víg özvegy». — Pénteken: «Heidelbergi diákélet». — Szombaton és vasárnap: Rákóczi-émlékünnepély.

HIREK.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pethe Ferencz eperjesi kir. kath. főgimnáziumi és Molnár Gyula bártfai állami gimnáziumi tanárt a VIII. fizetési osztályba léptette elő.

— **Áthelyezés.** Simkovic János sóvári róm. kath. segédlelkész Felsőolcsavára helyezték át.

— **Zászlószentelés.** Az Eperjesi Jogásztudományi társaság október 27-ikén, szombaton d. e. 9 órakor szenteltek fel. Az ünnepély a városi Vigadó nagytermében lesz. Zászlóanya báró Prónay Dezsőné. Az ünnepi beszédet dr. Günther Antal igazságügyminiszteri államtitkár tartja; megnyitót Toronszky Emil mond, s beszélni fognak még dr. Mikler Károly jogakadémiai dékán, valamint a testvér-intézetek küldöttségei. Végül lesz szavazat s énekel a theologiai kiskar. Délben Gellért éttermében bankett lesz; előző nap este pedig a színházban díszelőadás, a mikor is a «Heidelbergi diákélet» kerül színre.

— **Alapítvány.** Dr. Balpatoky Imre kir. közjegyző, kinevezése alkalmából lemondott a kir. kath. főgimnázium róm. kath. tanulóit segítő egyesület ügyészi tisztéről s az elnökség útján 557 kor. 60 fillér összeg adományozásával emelte föl eddigi alapító-tagsági díját.

— **Halálozás.** Zsarnói Zsarnay Valér, nyug. kir. törvényszéki hivatalnok, okt. 17-ikén, 72 éves korában meghalt. Az elhunyt Kubinyi Aurélie fivére volt.

Klein Albert, tart. százados, a katonai érdemkereszt, hadiérem és jubileumi emlékérem tulajdonosa, okt. 17-ikén, 49 éves korában elhunyt.

— **Választmányi ülés.** A Magyar Kárpátgyűlés eperjesi osztálya ma d. e. 11 órakor a Széchenyi-kör olvasótermében — az évi közgyűlést előkészítő — választmányi ülést tart.

— **Szakosztályi ülés.** A pénzügyi, jogi és gazdasági egyesített szakosztály tegnap d. u. 3 órakor ülést tartott, a melyen Eperjes szab. kir. város 1907. évi költségvetését tárgyalták.

— **Kitüntetett gyáros.** A hazai ipar újabb diadaláról nyertünk értesítést. Ugyanis Schrank Béla esztergomi líkőrgyári czég — kinek kiváló jó gyártmányai rövid idő alatt országwide ismeretessé lettek — a bukaresti kiállításon a II-ik díjat: az állami nagy ezüst-érmel nyerte el. Nevezett czég csak a közelmúltban lett Bécsben az első díjjal: a nagy aranyérmével kitüntetve.

— **Bocskay-ünnep.** A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület eperjesi Kollégiumának pártfogósága, tanári kara és ifjúsága a bécsi béke 300 évfordulója alkalmából október 28-ikán, vasárnap d. e. 11 órakor Eperjesen, a Kollégium nagytermében Bocskay-émlékünnepélyt rendez. D. e. 10 órakor az eperjesi ág. h. ev. I. egyház ünnepélyes istentisztelete az ev. templomban, a hol az alkalmi beszédet ifj. Draskóczy Lajos koll. theol. tanár tartja. Az emlékünnepély programja: 1. Megnyitó-beszéd. Tartja Ludmann Ottó koll. igazgató. 2. «Bocskay emlékezete». Irta Lampérth Géza. Szavalja Horváth Károly joghallgató. 3. «Őseink emléke» Huber Károlytól Énekli a koll. tanítóképző-intézet dalkara Kapi Gyula tanár vezetésével. 4. «Bocskay», Csengey Gusztávól. Szavalja Raisz Dezső főgimn. VII. o. t. 5. Emlékbeszéd. Tartja Gömör János koll. főgimn. igazgató. 6. «Magyarok Mózese». Irta Csengey Gusztáv. Szavalja Fábry Viktor theologus. 7. «Szózat». Énekli az ünneplő közönség.

— **Lelkesi értekezlet.** A sárosi ev. esperesség lelkesi kara október hó 15-ikén tartotta meg Hajdú János esperes elnöke alatt az Evang. Theol. Otthon olvasótermében ez évi rendes lelkesi értekezletét. A Draskóczy Lajos által készített és az esperesség által elfogadott szabályzat értelmében a tisztújítás megejtésén, elnöknek egyhangulag Hajdú János, alelnöknek Francz Vilmos, jegyzőnek Droppa Soma s pénztárosnak Balogh Farkas lelkesek választottak meg. Előadást tartott Gömör János koll. főgimn. igazgató-tanár a lelkesképzésről s külföldi példákra hivatkozva, sok üdvös javaslattal állott elő a lelkesek elméleti s főleg gyakorlati képzése tekintetében. Az egységes liturgia kérdéséről Francz Vilmos bártfai lelkes értekezett s történeti, művészeti és vallásos alapon minden oldaláról megvilágította e fontos kérdést, sőt konkrét javaslatokkal is állott elő a háromnyelvű liturgia lehető egyöntetűsége tekintetében.

— **Nagysáros kegylete.** Nagysáros községe nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy a kassai ünnepségen kilencztagú küldöttséggel vesz részt. A küldöttség tagjai: Máthé Gábor, Cserey János, Kleinovszky Antal, Dobránszky Endre, Fábry Lajos, Propper Samu, Jakubek József, Lenz Norbert és Máthé Menyhért. A fejedelem koporsójára a község koszorút helyez. A temetés napján minden munka szünetel, a róm. kath. templom összes harangjai egy óra hosszat fognak szólani és gyászmisét mondanak. A zsinagógában istentisztelet lesz, az állami népiskolában pedig ünnepet rendeznek. Este kivilágítják a községet és tűzijátékot rendeznek.

— **Az Angolkisasszonyok B. Mariae V. intézetében** ma d. u. 5 órakor lesz a szokásos évi táncvizsgálat.

— **Pályázat.** Az eperjesi és a bártfai m. kir. adó hivataloknál egy-egy adótitkári állás van üresedésben. A pályázati kérvényeket két hét alatt kell az eperjesi pénzügyigazgatóságához beadni.

— **Sírdíszítéshez** háziilag készítenő koszorúk mindenemű hozzávalói, kaphatók Cattarino S. cégnél Eperjesen.

— **A közönség köréből** a következő sorokat kaptuk: „A városi virilisták 1907. évi jegyzékében az EPERJESI LAPOK mult számában közöltek kívül a következő hibák vannak: egyik virilistán ügyvédi oklevél alapján kettősen számították az adót, holott az illetőnek nincs ilyen oklevele; egy nyugalmazott tanár adójával szintén így bántak el, pedig erre csak tényleg működő tanárnak van igénye, viszont egy ipar- és kereskedelmi kamarai kultag adóját csak egyszerűen vették számba, végül minden egyesületnél (pl. takarékpénztár, bank-egylet stb) és egy özvegy asszonynál olyan adókat is figyelembe vettek, a mit a törvény kizár. Mikor ennyi hibát követ el a bizottság, nekem az a nézetem, hogy jövőre más bizottságot kell kiküldeni s nem olyant, a mely feladatát törvényszerűen megoldani képtelen. Eperjes, 1906 október 15. Városi képviselő.” — Mikor közöljük ezt a helyes felszólalást, csak annyit jegyzünk meg hozzája, hogy mivel a vármegyei virilis-névjegyzék is sok hibában szenved, szólna es az indítvány a vármegyének is!

— **Haltenberger** kassai kelmefestő, tisztító és gőzmosógárának átvétel irodája Eperjesen Theisz Ármán, Főutca 58. sz. alatti gyermekjáték-, díszmű-, fegyver- és hangszerüzletében van.

— **Az Eperjesi Kereskedők és Kereskedő-ifjak Egylete** jegyzői tisztsége — melyet eddig Schreiber N. Ignác, eperjesi kerületi betegsegélyző-pénztári titkár töltött be — lemondás folytán üresedésbe jutott. E tisztségre Mussoni Antal takarékpénztári tisztviselőt választották meg.

— **Jogakadémiánk fejlődése.** Az eperjesi evang. Kollégiumnak sok küzdelmen átment jogakadémiája a fokozatos haladás és fejlődés tüneteit mutatja. A tanári kar nemcsak hivatalos kötelességét teljesíti, hanem jelentékeny sikerrel működik a jogi irodalom terén is, emellett a gondjaira bízott ifjúságnak összes ügyeit lelkesen támogatja s ilyenképpen nevelő hatást is gyakorol rája. Egészséges tünet az ifjúsági egyesületek élénk működése is, a melynek egyik jele az új jogász-zászló beszerzése. A Kollégium vezetősége is minden eszközt megragad a jogakadémia fejlesztése érdekében; így a folyó iskolai évben megengedték a joghallgatóknak, hogy akár hónapszámra lehessenek tagjai a Convictusnak, a hol ebédért és vacsoráért havi 17 koronát kell csak fizetniök. A jelen félévben a hallgatók létszáma oly magas, mint még soha nem volt. Beiratkozott ugyanis 65 I. éves, 71 II. éves, 58 III. éves és 63 IV. éves, összesen 257. A tavalyi létszámmal szemben 43 az emelkedés. Tanfolyam hallgatása nélkül vizsgázó 7 van, úgy, hogy a teljes létszám 264. A hazai tíz jogakadémia közül csak Pozsonyban van több hallgató, mint Eperjesen.

— **A vízvezeték építése** — az állandóan kedvező időjárás folytán is — gyorsan halad előre. A kutak fele ki van már tisztítva; a gépek egy része is megérkezett s a csőhálózat lerakásából sincs sok hátra. Házikapcsolás körülbelül 12 van már készen s vagy 30 nál folyik a munkálat. Siessünk is, mert újból itt a hastifusz!

— **A sóvári sófőzöt** tekintették meg a helybeli ág. hitv. ev. polgári és elemi leányiskolák növendékei pénteken délelőtt, a tanítónők vezetése alatt.

— **Két pásztorlevél.** A kurucz hősök hamvainak ünnepélyes hazahozatala alkalmából dr. Vályi János, eperjesi gör. kath. püspök, a következő pásztorlevelet adta ki: „Püspöki helynököm már f. évi okt. 12-ikén 4651. sz. a. kelt köriratával közölte az esperesi hivatalok útján a főt. lelkészkezdő papsággal, hogy II. Rákóczi Ferencz fejedelem s bujdosó társainak hamvai e hó 29-ikén fognak hazai földben, a kassai székes-egyházban elhelyeztetni, mely alkalommal — a papság felvonulási sorrendjének közlése mellett — felhívták az egyházmegyei s főképpen a régi Rákóczi vármegyébeli főtisztelendő lelkészkezdő papság tagjai, hogy a kegyeletes ünnepen minél nagyobb számban résztvenni s ez iránti szándékukat f. hó 20-ikéig a kassai főtiszt. egyházmegyei irodának bejelenteni, f. hó 29-ikén fekete miseruhával felszerelve, reggeli 7 órakor a kassai székes-egyházban megjelenni igyekezzenek. Nem kétlem, hogy főt. lelkészkezdő papságom sietni fog kész örömmel eleget tenni e felhívásnak. Őseink — mint a magyar szabadság «leghűségesebb» bajnokai — fegyverrel kezükben küzdöttek a nagy szabadsághős zászlai alatt; illő, hogy a hősök unokái a kegyelet pálmáigával kezükben jelenjenek meg azon ünnepen, midőn a nemzet hazahozza s ithon — küzdelmei és dicsősége színlelyén — az édes hazai földbe helyezi el kibujdosott uruk és vezérük porait. II. Rákóczi Ferencz emléke ma is ott él népünk szívében. A Kárpátok alján megcsendülő dal, az apák ajkairól elhangzó rege, mely a lelkészedés tüzeit gyújtja az ifjú nemzedék szemébe — Rákócziról szól. Híveinknek eme dicséretes érzületét akarom ápolni, lelki szükségletüket kívánom kielégíteni, midőn abbéli óhajomnak adok kifejezést, hogy egyházmegyémet területén a drága hamvak visszahozatala megfelelő módon megünnepeltessék. E czélból a következőket rendelem el: 1. A temetés napján, okt. 29-ikén minden parochiális és szerzetesi templomban II. Rákóczi Ferencz, édesanyja Zrínyi Ilona és katolikus bajtársaiért panachidával összekötött ünnepélyes gyászmise tartassék s huzassanak meg és félórát szólnak az összes harangok. 2. Az ünnepség napján szüneteljen az iskolai előadás, a tankötelesek pedig a tartandó szentmisére berendeltessenek s az iskolában gyülekezve, vonuljanak a templomba. A szent-mise végeztével tartassék az iskolában ünnepély, mely alkalommal a gyermekekhez a nap jelentőségéről a lelkész vagy tanító által megfelelő beszéd intézessék. 3. Úgy a szentmisére, mint az iskolai ünnepélyre hívassanak meg a helybeli hatóságok, testületek és intézetek. 4. Azon templomokban, a melyeknek közelében a hamvakat vivő vasúti vonat elhalad s a hol erről a felgyűlő örömtűzek, mozsárdörgés vagy más jelek által tudomást lehet szerezni, huzassanak meg azon időre az összes harangok. 5. Azon parochiakon hol a lelkésznek a temetésen való részvétele miatt a fent előirtak a temetés napján megtertarthatók nem volnának, halasztassék el a szentmise és az iskolai ünnepély a következő hét legmegfelelőbb napjára. 6. Mindezekről a hívő nép, az ünnepély jelentőségének kiemelése mellett, a legközelebbi vasárnapon hirdetés útján értesítessék. János s. k., püspök.” — Pásztorlevelet bocsátott ki dr. Fischer-Colbrie Ágost kassai r. kath. püspök is, a mely többek közt így szól: „A nemzet régi, hő óhajta valóra válik. Ünnepi áhítattal készül az egész ország, hogy kegyeletét és hálaát a hazafüi erények önzetlen nagy hőse irányában méltóképen külsőleg is kifejezésre juttassa. Egyházmegyénket éri az a kiváló szerencse, hogy a nagy Rákóczi hantait az ő székesegyháza fogadhatja falai közé. E székesegyházban, mely tanúja volt az ő dicsőségének és hazafüi erényeinek, az önzetlenül szerett magyar földön fogja bevárni a boldog feltámadást. Midőn tehát Orsovától Kassáig az egész országon keresztül megnyilatkozik a nemzeti szabadság nagy hőse iránt a kegyelet és hála: sokkal nagyobb a mi örömrünk, a mi hálaunk és kegyeletünk, a kiknek az isteni Gondviselés az édes magyar haza azon területén jelölt ki működési kört, melyet ő szűkebb hazájának vallhatott, a hol az ő dicsőségét számtalan emlék hirdeti, a hol nagy alakját még most is a szeretetteljes visszaemlékezés érzelmei veszik körül. A hazának nagy fia volt, nem kevésbé hí fia volt haláláig egyházának is. Illő, hogy nagyobb örömrünkhez képest nagyobb legyen a mi kegyeletünk megnyilatkozása is. Tudom, hogy önkéntlenül is megnyilatkozik úgy lelkes papságom, mint kedves hívő népem-

nek kegyeletes szíveti hősrünk iránt; jokban szívből fakadunk, kegyeletes hála tisztelgetés it a dicső hamv le fogjuk róni S telendő papságon minél többen, a k tart, jelenjenek emléke kitörölhet tanám hogy a ré, a nagy fejedelem Elrendelem tova megyém minden haza földjében üdvéért ünnepi félórát szólnak a hatóságok és hívek előre érte

— **Vasúti** sítetek bennünk ban induló von. délután érkező hogy a nagy hősz készülekkel sem elveszett tárgya séről Eperjes á végül, hogy a B közvetlen-kocsi. Kérjük az új b orvoslására.

— **Sok** vagy hölgyek es valamint kösra levélben Szikla

— **Választ** betöltötték má Rojak Nándor jogakadémiai S alakítottak me ronszky Emil, t ellenőr Andor Ernő, Draveky Sándor. — A pedig a követk alelnök Busc László theolog hallgató, jegyz

— **Az Eper** okt. 13-ikán m zett Bodjansz a gyászestéről érte. Végül ő kir. közjegyző tagokul felvett Moskovitz Er még a választ nak a FELVID nyát, valamint jesszett ellenir hogy nem lát zett lapot az

— **Kirán** és theologus dr Szlavik M lást tett a g pontjára, az «Szép kilátá részük a sze Királyhegyre az egész Sz Igélőfűreden át gyalog te zett a kirán

— **Eper** szerdán dele Krayzell Al tott. Ennek örömrrel vet melyek a sz kifűthetése, megtétettek kályhának s tének ügyes és könnyű A tisztaság mázása ige színikerület próbálkozás színészeti é legjobb úto

nek kegyeletes szeretete a poraiban hazaérkező nemzeti hősiért; tudom, hogy a drága hamvakat útközben szívből fakadó üdvözlés fogja fogadni, de ünnepelésünk, kegyeletes megemlékezésünk akkor lesz teljes, ha hálás tiszteletünk s kegyeletünk adóját minél többen itt a dicső hamvakat magába záró sírbolt ajtajánál is le fogjuk róni. Szeretetteljesen kérem ennélfogva tisztelendő papságomat, hogy ezen lélekemelő ünnepségen minél többen, a kiket hivatali kötelességek otthon nem tart, jelenjenek meg, tanúságot tevéen, hogy nagyjaink emléke kitörölhetetlenül van szívünkbe vésvé. Ohajtanám hogy a régi Rákóczi-plébániák lelkesi haláljukat a nagy fejedelem iránt ez úton is különösen lerónak. Elrendelem továbbá, hogy november 6-ikán egyházmegyéim minden plébániatemplomában immár az édes haza földjében nyugvó nagy fejedelem s társai lelki-üdvéért ünnepi gyászmise tartassék és ezt követően felőráig szóljon minden harang. Az egyházi szertartásra a hatóságok és testületek is meghívandók s arról a hívek előre értesítendők.

— **Vasúti panaszok.** Lapunk olvasói arról értesítenek bennünket, hogy az Eperjesről a reggeli órákban induló vonatok túlhidegek. Ellenben az Eperjesre délután érkező vonatok kocsijai úgy túl vannak fűtve, hogy a nagy hőséget a kocsikban elhelyezett szabályozókészülékkel sem lehet mérsékelni; továbbá, hogy az elvesztett tárgyak miatt emelt felszólamlások elintézéséről Eperjes állomás egyáltalán nem értesíti a feleket; végül, hogy a Budapestről este 9 órakor Eperjesre érkező közvetlen-kocsi világító-készülékei nem jól működnek. Kérjük az új helybeli állomásfőnököket e panaszoknak orvoslására.

— **Sok pénzt** kereshetnek *intelligens urak* vagy *hölgyek* egy előkelő s régi családi képes folyóirat, valamint *közérdekű művek terjesztésével*. Ajánlatok csak levélben *Sziklai* Henrik címére, Eperjes, küldendők.

— **Választások.** Az eperjesi r. kath. népiskolánál betöltötték már néh. Veszely Vilmos helyét. Ugyanis *Roják* Nándort választotta meg az iskolaszék. — A jogakadémiai Segélyegylet tisztikarát következőképpen alakították meg: elnök *Tomaschoff* Béla, alelnök *Tornaszy* Emil, titkár *Rezy* Jenő, pénztáros *Dobay* Károly, ellenőr *Andor* Gyula; választmányi tagok: *Spieser* Ernő, *Drveky* Andor, *Kavalszky* József és *Rosenberg* Sándor. — A kollégiumi Turista-egyesület tisztikara pedig a következő: elnök *Makoviczky* Emil theologus, alelnök *Bucsegh* Kálmán joghallgató, titkár *Klausner* László theologus, pénztáros *Kolbenheyer* Zoltán joghallgató, jegyző *Zoltán* Emil theologus

— **Az Eperjesi Társadalmi Egylet** mult szombaton, okt. 13-ikán megtartott választmányi ülése megemlékezett *Bodjanszky* János tag elhalálozásáról, valamint arról a gyászbeszéről is, mely *Urbán* Gyula választmányi tagot érte. Végül üdvözölte jegyzőjét, dr. *Falpataky* Imrét, kir. közjegyzővé történt kinevezése alkalmából. Új tagokul felvették: *Faragó* József, dr. *Zahler* Elek, dr. *Moskovitz* Emil és dr. *Neuwirth* Zsigmond. Tárvalta még a választmány *Liptai* Lajos és *Gaskó* Soma tagoknak a FELVIDÉKI HIRLAP kizárására vonatkozó indítványát, valamint dr. *Obetkó* Dezsőnek ez ügyben előterjesztett ellenindítványát s egyhangulag a mellett döntött, hogy nem lát okot fennforogni arra nézve, hogy nevezett lapot az egyletből kizárja.

— **Kirándulás.** A túristaegyesület eperjesi jogász-és theologus-osztályának több tagja október 14-ikén dr. *Szlávik* Mátyás vezetésével mellett igen hálás kirándulást tett a gömör-szepesi Érczhegyység egyik igen szép pontjára, az Igló—Dobsina között elterülő hegylánc «Szép kilátás»-ához. Csakugyan szép kilátásban volt részük a szemben fekvő Tátrára, a balra kiemelkedő Királyhegyre s a dobsina-röcsei hegyláncz s jobbra az egész Szepességre. Az utat Iglóig vasúton, onnan Iglófüreden s a vadregényes fekvésű Taubnitz völgyén át gyalog tették meg. Ritka szép és tiszta idő kedvezett a kirándulóknak.

— **Eperjes szab. kir. város színügyi-bizottsága** szerdán délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében *Krayzell* Aladár polgármester elnöklete alatt ülést tartott. Ennek folyamán a bizottság a titkár előadásából örömmel vette tudomásul mindazokat az intézkedéseket, melyek a színiérvadot megelőzőleg a színháznak kellő kifűthetése, tisztántartása és felszerelése tekintetében megtették. Különösen fontos ezek közül az, hogy a kályhának sikerült átalakítása s a színpadi rész tetőzeteinek ügyes kibélelése most már a színháznak teljes és könnyű kifűthetését a téli időben is lehetővé teszi. A tisztaság szempontjából meg a porszívó-gép alkalmazása igen helyén való. Lényeges tárgy volt még a színikerület ügyének megbeszélése. A mostani kerületi próbálkozás úgylátszik kevésbé alkalmas arra, hogy színészeti érdekeinket előbbre vigye s a bizottság a legjobb úton jár, midőn a szepességi városoknak külön-

ben is régi óhajához képest anyavárosként a szepesi kerületet egészíti ki. Ez irányban máris érintkezésbe lép a bizottság a szepesi kerülettel. Ennek a szövetkezésnek van értelme. A kerület városai jómódúak, a melyeknek nemcsak közönségük van, de képesek külön segélyvel is támogatni egy elsőbrendű társulat törekvéseit s Eperjes városával kiegészülve, az egész év folyamára minden városnak megfelelő beosztással: igazán jó társulat a legjobb otthonra találhat e kerületben. Aztán különös hazafias feladatai is lévén a társulatnak a kerület egyes helyein — az állami segély is sokkal magasabb. S a társulat anyagi megélhetésének e biztosítása biztosítéka a közönség igényei kielégíthetőségének is. Végül az itt működő társulat titkárnak jelenlétében foglalkozott a bizottság a működő társulattal, megbírálva az egyes szerepkörök betöltőinek eddigi szereplését s egyben másban alkalmas utasításokat adott az előadások sikerének további fokozása érdekében. Ennek során tudomásul vette a bizottság azt, hogy *Cseresy* soubrett-énekesnő felmondott s helyére az igazgató más új erőt mutat be, s hogy a társulat hősnője végre szintén megjön. Idevágó más részletes intézkedések után a bizottság tárgyalta még a Rákóczi dísz-előadásokat s *Blaha* Lujzának esetleges búcsúvendégszereplését is.

— **Fényképező amatőrök figyelmébe!** Sötét-kamarát — nem-vásárolóknak is — a legnagyobb készséggel enged át *Cattarino* Sándor fényképezési cikkek és gépek raktára, Eperjes.

— **A miskolczi pénztintézetek és a vándorkiállítás.** Szép és követésre méltó példáját adták az áldozatkészségnek a miskolczi pénztintézetek, a melyek remélhetőleg az egész ország művelt közvéleményének rokonszervét és elismerését fogja megnyerni. A miskolczi összes pénztintézetek közös elhatározással vásárolnak a vándorkiállítás anyagából! Az elhatározás önmagát dicséri. Eszünkbe jutnak az angol pénztintézetek és iparvállalatok, melyek hosszú idő óta cselekszik ugyanazt, a mit ma nálunk elsőnek tettek meg a — miskolcziak, és az ő nyomukon tenni fognak bizonyára hazánk összes pénztintézetei. Azok a férfiak, kik ma a miskolczi bankok élén állanak, méltán érdemlik meg az úttörők nevet. A legnehezebb, rendszerint a legnépszerűtlenebb és leghálátlanabb szerep. Benne van az emberi természetben, hogy minden újítást, minden reformgondolatot bizonyos gyanakvással fogadjunk; a közvélemény a legnagyobb gondolatokat is, ha újak és szokatlanok, elbuktatni kész. A reformerek rendes sorsa ez. Csak ritkán adatik meg, hogy a reformeszméket azok ültessék be a gyakorlati életbe, a kiknek agyveleje ezeket az eszméket szülte. A miskolczi pénztintézetek ezekhez a kivételekhez tartoznak. Az ő nevük-höz fog fűződni a gondolat, hogy a magyar pénztintézeteknek ki kell venniük részüket a magyar művelt társadalom azon buzgalmából, melylyel kulturánk fejlődésének útját egyengeti. Örömmel és igaz lelkesedéssel hirdetjük mi is Miskolcz dicsőségét, a mely — reméljük — az egész országban a legelőkelőbb visszhangra, teljes, igaz és őszint: elismerésre és — követésre fog találni.

— **Szabadszat- és varrástanításra** tanítványokat elfogad ifj. *Floegelné-Cattarino* Mariska, Főutca 92. sz. (Lakner-ház).

— **«Kecskekő»** A Magyarországi Kárpátgyógyászati Eperjesi Osztályának hét tagja, felhasználva a túristákodásnak különösen kedvező mostani verőfényes szép időt, mult szombaton délután elhatározta az Alacsony-Tátra szepesi részének legmagasabb csúcsának, az 1243 méter magas «Kecskekő» («Közi kamen») megmászását. Okt. 14-ikén a reggeli 5 órai vonattal holdvilág mellett indulva Eperjesről, a még köddel borított Hernád-völgyön át csakhamar elérte a társaság a kirándulás kiinduló-pontját, Batizfalva állomását. Már Iglótól kezdve gyönyörködött a csapat az időközben teljes pompájában mutatkozó Tátrában, de Batizfalván elhagyva a vasúti kocsit, alig tudott betelni a felséges panoráma nézésével. Két kilométert az országúton haladva Lucivna felé, az út a balra nyíló bájos Lopu-ná-völgybe vezetett, a hol előbb a patak folyását követve, majd a «Kecskekő» nyugati gerinczén fölfelé haladva, 2 1/2 órai gyaloglás után a hegy csúcsát elérték. Valóban gyönyörű látványban volt része a társaságnak. A hegy csúcsán *Szamecsányi* Pál még szepesi püspöksége idején kétemeletes kilátótornyot állíttatott. Alig hiszszük, hogy még egy ilyen pontja legyen Felsőmagyarországnak, kivéve a Magas-Tátra ormain, a honnan ilyen nagy területre oly elragadó szép kilátás nyílik. Közvetlen nagy területre oly elragadó szép kilátás nyílik. Közvetlen előtünk a Magas-Tátra főcsoportja egész hosszában szemképrázatos felséges látvány! Balra a liptói alpesek, tovább nyugatra az árvi hegyek a Choec-csoporttal, délnyugatra a kimagasló Gyömbér, egyenesen délre a Királyhegy, délkeletre a szepes-gömöri Érczhegyység láncolata, keletre a löcse-lublói, branyiszközi s messze távolban az eperjes-tokaji hegység kélik. Természete-

sen bő alkalmuk nyílt a csapat fotográfus tagjainak a szebbnél szebb tájrészleteket megörökíteni. Ebéd után a «Kecskekő» délnyugati lejtőjén kezdte meg a társaság a leszállást, később a «Velki Koberec» északi gerinczén haladva, a Morensen-patak völgyébe érve, Teplicz-falu érintésével — 3 órai gyaloglás után — elérte Poprádfelka állomását.

— **Cselédképző-tanfolyam.** A Rimaszombati Nőegyesület cselédgyűjvítésére irányuló tervet valósít meg. Ugyanis cselédképző-tanfolyamot szervez az év őszén, a melynek hallgatóit begyakorolják a háztartás teendőibe. A tanfolyam hallgatói az állam gondozásában álló tizenkétéves árva leányok, a kiket jövőendő életsorsukra készítenek elő. A nőegyesület ennek a problémának megoldásával az ezerféle elméletből kiragadott egy fontos kérdést.

— **Alispáni jelentés.** A holnapi vármegyei közgyűlés napirendjén előterjesztendő alispáni negyedévi jelentés először is fájdalommal emlékszik meg gr. *Wengerszky* Hugó és *Újházy* László haláláról. A közigazgatás állapota a lefolyt évnegyedben kedvező volt. A főispán dr. *Semsey* Józsefet közigazgatási gyakoronokká nevezte ki. A folyó évi költségvetés máig sem érkezvén le a belügyminisztériumtól, a vármegye háztartását a tavalyi keretek közt vezetik. Az 1905. évi főszorozás eredménye igen szomorú: állításköteles volt 5923 egyén, a kik közül nem jelent meg 4320; az 1603 előállított legényből bevált 676, vagyis 42%. A magyar állampolgárságot megszerezték: báró *Grotte* Alfréd, *Rudy* Péter, *Nedved* Vilmos és *Römer* Hirsch. 1906. jún. 1-től szept. 30-ig 914 útlevelet adtak; a tavalyi számhoz képest 56 az emelkedés. Tűz volt 32 községben; Kisladán 143,977, Vörösvágyon 85,000 kor. a kár. A közegészségügyi állapot a törvényhatóság területén az elmúlt évnegyedben kedvező volt és viszonyítva az előző évnegyedhez, nem változott. Előterben állottak a légző- és emésztőszervek hurutos és lobos bántalmái; nagyobb kiterjedésű járványok nem kerültek megfigyelés alá. Fertőző-kórok közül bejelentett 22 hasihagymáz, 18 vörheny, 50 roncsoló toroklob és 25 hőkhurut betegségi eset. Orvosrendőri hullaszemle és boncolás 22 volt.

Az október hóban Miskolczon megtartandó bábatanfolyamon négy növendék részt veendő; eddig száznál több képesített baba működik a törvényhatóság területén.

A törvényhatóság területén a folyó év első felében élve született 3101 gyermek, halva született 19, elhalt 1801 egyén; a születések száma 1300-zal meghaladja a halálos esetek számát.

Az elmúlt év hasonló szakában élve született 3529 és halva született 19 gyermek, és elhalt 2448 egyén.

Az állategészségügyi állapot a megelőző évnegyedhez képest kedvezőtlenebb volt, a mennyiben a fertőző állati betegségek az előző évnegyedben 35, a lefolyt negyedben pedig 121 községben uralkodtak. Ezen rosszabbodásnak közvetlen oka a lépfene és a sertés-orhancz nagybőrművű fellépésében keresendő.

Az aratás eredménye vármegyénkben a gazdákat nagyrészt kielégítette. Nagy átlagban a cséplési eredmények közepes termést mutattak, bár aratáskor a termés többet ígért.

A sarjú mennyiségileg kielégítő, minőségét sok helyütt az eső megrontotta, hol éppen az esőzés alatt a sarjú rendén feküdt.

A gyümölcsfák igen gyenge termést adtak. Legtöbb helyen az araszoló-hernyó a gyümölcsösöket egészen tönkretette s a hol termés mégis mutatkozott, ott is silány a gyümölcs és sok közte a férges. Ezért a gyümölcs piaci ára is igen magasra szökött.

A gabonaforgalom a szükséges arányokban bonyolódik le, az árak azonban most is nyomottak.

Állati termékek, mint: vaj, tej, túró, tojás, a piaczokon igen magas árakon értékesítettek.

A napszámbérek rendkívül magasak, úgy, hogy sok gazdaságban a 3 koronát is meghaladják, és e magas napszám mellett sem lehet munkást kapni, úgy, hogy a gazdák sokszor tanácstalanul állanak.

Most már a vármegye területén kívül is rendkívül nehéz munkást kapni.

Ugyanily körülmények jellemezik a cselédviszonyokat is.

A vármegyei gazdasági egyesület szeptember 26-ikán és október 3—6-ikán *Kurimán*, Szinyeújfaluban, illetve Hétháron szarvasmarhadíjazást rendezett, mely díjazásokon összesen 1500 korona államdíjat osztott ki a kispaszádok között.

Az állatdíjazások a szarvasmarha-köztényésztésnek öröndetes fejlődését igazolják. Különösen ki kell emelni a szinyeújfalusi állatdíjazást, hol a kispaszádok igen szép állatokat hajtottak fel.

Szeptember havában a gazdasági egyesület mintegy 150 drb fajbaromfit osztott ki kedvezményes áron a vármegyei tenyésztők között. Az egyesületnek ezen

már évek óta eszközölt ténykedése a vármegye baromfi-tenyésztését igen kedvezően befolyásolja.

Az egyesület tervbe vette folyó év telén négy házi-ipari tanfolyam rendezését és több gazdasági szakelőadás megtartását.

Az egyesület által alapított Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezete szeptember havában zárta le III. évi zárszámadásait. A zárszámadás szintén kedvező eredményeket tüntet fel, a mennyiben 70,207 kor. 63 fill. bruttó fölösleget mutat.

— **Sikerült amatőr-felvételek** előállításához jó minőségű fényképezési szerek szükségeltetnek. Gyári áron kaphatók Cattarinonál Eperjesen.

— **Legtöbb adót fizetők Eperjesen.** Az Eperjesi szab. kir. város közgyűlése által összeállított virilistanevjegyzéket itt közöljük, annak kiemelése mellett, hogy a *gal jelzettek adója kétszeresen van számítva. Ki fog esni e névsorból dr. Sonnenschein Simon, Urbán Gyula, dr. Propper Adolf, Rosenberg Hermann, Kubinyi Albert és dr. Schmidt Gyula neve, mert ők egyúttal választott-tagok is; továbbá még három virilis, a kiknek felvétele ellen felebbeszéstart adnak be. Májusban pedig hét póttag még előlép. rendes-tagnak, a mennyiben ekkor a képviselőtestületi tagok számát tizeneggyel felemlik. Akkor Dessewffy Pál lesz az első póttag. A névsor a következő: I. **Rendes-tagok:** 1. Eperjesi Bankgyűlés 10,357 k. 02 f., 2. dr. Rosenberg Teofil* 3396 k. 14 f., 3. G. k. káptalan 3162 k. 20 f., 4. Nagysárosi Műmalom 3103 k. 51 f., 5. Eperjesi Takarékpénztár 2753 k. 91 f., 6. dr. Raffay Ferenc* 2592 k. 18 f., 7. Villamvil. s. eróatvit. r.-t. 2542 k. 28 f., 8. Ghillány-családi alapítv. 2371 k. 40 f., 9. dr. Csátary Ágost* 2231 k. 08 f., 10. Uhlarik Mátyás* 2147 k. 90 f., 11. dr. Hartmann Samu* 2071 k. 30 f., 12. dr. Sonnenschein Simon* 2064 k. 24 f., 13. dr. Propper Adolf* 1922 k. 46 f., 14. dr. Vályi János* 1822 k. 28 f., 15. Tanulmányi alap 1785 k. 36 f., 16. Barts Emil* 1730 k. 42 f., 17. dr. Müller Bertalan* 1640 k. 08 f., 18. Urbán Gyula* 1502 k. 36 f., 19. dr. Ferbstein Márk* 1451 k. 48 f., 20. Zborovszky Antal 1316 k. 14 f., 21. dr. Herczog Árpád* 1296 k., 22. Krivoss Gyula* 1244 k. 82 f., 23. Hódinka Mihály* 1198 k. 56 f., 24. Zelenka Pálné 1117 k. 33 f., 25. dr. Ghillány György* 1116 k. 40 f., 26. özv. Donhoffer Gusztávné 1104 k. 67 f., 27. Fried Simon 1050 k. 54 f., 28. gr. Dessewffy Dénes 1022 k. 77 f., 29. Kósch Árpád 1014 k. 63 f., 30. dr. Mosánszky Titusz* 1010 k. 12 f., 31. Ruby József* 943 k. 05 f., 32. Meliőríz József 938 k. 14 f., 33. Maléter Árpád* 931 k. 98 f., 34. Kubinyi Albert* 921 k. 26 f., 35. özv. dr. Lakner Árpádné 913 k. 18 f., 36. Dessewffy Lajos 885 k. 42 f., 37. Sitányi Lajos 857 k. 21 f., 38. Tahy Emilné 834 k. 33 f., 39. özv. Sarlay Melánia 812 k. 85 f., 40. özv. Gallotsik Vilmosné 811 k. 19 f., 41. dr. Dobay Zsigmond* 807 k. 46 f., 42. Kassa-oderbergi vasút 765 k. 15 f., 43. Mihalidesz Lajos 761 k. 13 f., 44. dr. Ghillány József* 760 k. 60 f., 45. dr. báró Ghillány László* 760 k. 60 f., 46. Schwartz Ede kereskedő 756 k. 88 f., 47. Bielek László 755 k. 88 f., 48. Fest Lajos* 740 k., 49. Moskovits Gyula 730 k. 81 f., 50. Rosenberg Hermann 721 k. 38 k., 51. Gombos Zsófia 718 k. — f., 52. Weber Ágoston* 715 k. 56 f., 53. Schönfeld Izidor 712 k. 01 f., 54. dr. Flórián Károly* 706 k. 84 f., 55. Szmoligovics Szilárd* 701 k. 40 f., 56. Sárosvárm. Gazdák Fogyasztási és Értékesítési Szövetk. 696 k. 54 f., 57. Berger Samu 695 k. 39 f., 58. dr. Balpataky Imre* 686 k. 24 f. — II. **Póttagok:** 1. özv. Klór Gyuláné 684 k. 56 f., 2. dr. Schmidt Gyula* 683 k. 10 f., 3. Evang. Kollégium 666 k. 54 f., 4. Glücksmann Mór 633 k. 51 f., 5. Korn Vilmos* 625 k., 6. Korcsm. és Vendégl. Szövetkezete 618 k. f., — 7. Grossmann Ármán 607 k. 61 f., 8. dr. Oszvald Tivadar* 606 k. 14 f., 9. özv. Kiszely Mártonné 583 k. 64 f., 10. Bárkány Emil 582 k. 66 f., 11. Ungár Fülöp 575 k. 47 f., 12. Boross Zsigmond* 572 k. 12 f., 13. Fuchs Adolf 559 k., 14. Feldmann Adolf 553 k. 93 f., 15. dr. Breyer Adolf* 537 k. 60 f., 16. Goldfinger Izidor 535 k. 90 f., 17. Dessewffy Pál 520 k. 49 f., 18. Molitorisz István* 520 k., 19. dr. Szehtlo János* 498 k. 34 f., 20. Beszkid Antal* 492 k. 64 f.

— **A városok állami támogatása** érdekében a rendezett-tanácsú városok polgármesterei november 4-ikén Budapesten ismét értekezletet tartanak. Ennek

egyik tárgya a városok helyzetének javítása, a mi befoglalva lesz azon memorandumban, a mit a kongresszus a kormányhoz intézni fog. Ebben adatokkal fogják kimutatni, hogy a városok minő mindenféle úton teljesítenek kiadásokkal járó szolgáltatásokat az állami érdekek javára, azonban ezúttal nincs remény arra, hogy a városok állami segítése már legközelebb teljesíthető is.

— **A városi pótadó.** Debreczen város pénzügyi bizottsága a számvevőség által javaslatba hozott 28%-os pótadót 21%-ra szállította le. Boldog Debreczen! Ott évről évre csökkenti tudják a pótadót! Mikor mondhatjuk ezt el Eperjesről?

— **Tűz.** Felsősebes község negyedrésze kedden éjjel leégett. A tűz ismeretlen okból a községi bíróságánál keletkezett s a nagy szél következtében oly gyorsan terjedt, hogy nagynehezen bírták csak lokalizálni. 24 ház, sok melléképület és gabonamű lett a tűz martalékává. Egy lengyel vándorlőlegény, továbbá egy parasztszöny súlyos égési sebeket szenvedett. A kárból biztosítás révén kevés térül meg.

— **A «Bodjanszky János»-ösztöndíjalapra október 3-ikáig** a következő adományok érkeztek:

Bodjanszky Alajos (Késmárk)	100 k. — f.
Csoma Miklós (Kassa)	3 k. — f.
Eperjesi növendékpapság gyűjtése	13 * 70 k.
Fuhrmann Imre (Eperjes)	5 k. — f.
Br. Ghillány Imre gyűjtése (Frics)	35 k. — f.
(Hozzájárultak: br. Ghillány Imre 20 k., br. Ghillány Sándor 10 k., ifj. br. Ghillány Imre 5 k.)	
Janicsek József dr. gyűjtése (Eperjes)	34 k. — f.
(Hozzájárultak: Zaborovszky Béla 10 k., Sitányi Lajos 5 k., Zborovszky Antal 2 k., Baán Achill dr. 5 k., Olvashatlan 5 k., Andor Sándor 2 k., Schuster mérnök 1 k., W.V. 1 k., F.L. 1 k., Janicsek József dr. 2 k.)	
Kellő Sándor (Kiskőrös)	2 k. — f.
Keresztes Miklós gyűjtése (Nagykikinda)	15 * 80 k.
Makay Edmund (Wien)	2 k. — f.
Mankovics Manó (Balázsvágás)	10 k. — f.
Piller Dezső dr. (Lemes)	10 k. — f.
Prónai Rezső (Hertnek)	5 k. — f.
Rabenseifer Alfréd és Szilvay János VII. o. gimn. tanulók gyűjtése	41 * 69 k.
Rokiczky István (Homonnarokító)	5 k. — f.
Roman József (Munkács)	10 k. — f.
Szuchy Endre (Budapest)	10 k. — f.
Tost Barna gyűjtése (Kassa)	10 k. — f.
(Hozzájárultak: Tost Barna 2 k., Sebeczky Emil 2 k., Zselinszky János 2 k., Gáy János 4 k.)	
Zapotoczky Endre (Királyhegyalja)	5 k. — f.
Zborói r. k. plébános gyűjtése	9 * 50 k.
Zsebráczky Géza (Palocsa)	5 k. — f.

Összesen 331 k. 69 f.

Az október 3-ika után beérkezett és az ezután beérkező adományokat a legközelebb fogjuk közölni. A gyűjtést rendező bizottság kéri a még vissza nem küldött gyűjtőívnek mielőbbi visszaküldését. A kikhez gyűjtőív nem jutott, azok küldjék a kegyeletes czélra szánt adományait Bayer Róbert főgimn. tanár czímére.

— **Facseteték adományozása.** A földmívelési miniszter az 1907. évben is facseteteket osztat ki a kisbirtokosok közt. A folyamodványok 1906. decz. 15-ig adandók be az illetékes kir. erdőfelügyelőségnek.

— **«Legjobb szeretem a friss, telt arcot.»** Ki ne volna e tekintetben egy véleményen Mephisto-val? De mily gyakran nélkülözik fiatal emberek a friss arcot! E helyett látni sápadt arczsinat és általános gyengeséget, a nélkül, hogy valamely betegség mutatkoznék. És mégis ezen rossz arczsin súlyos tüdőbajnak az előjele. Ily esetben pedig «Sirolin-Roche»-t kell venni, a mely — mint azt számtalan orvos igazolja — a vért javítja, az organizmust erősíti, az étvágyat előmozdítja és a testet a tuberculose behatástól megvédi. «Sirolin-Roche» gyógyszerárban kapható.

— **A rejtelmes Föld.** A geológusok évtizedeken keresztül azt a tant hirdették, hogy a föld középpontja körül, nagy kiterjedésben, izzó lávatómeg van. Theoriájukat a Kant-Laplace elméletre alapították, a mely szerint millió és millió évvel ezelőtt izzó lávatómeg volt az egész föld s évmilliókig tartott, a míg lassan-lassan lehűlt és felszínén kemény kéreg képződött. Ebből következett, hogy a föld belsejében ma is izzó lávatómeg van, s ezt a fölfogást támogatták a vulkánikus kitérések s a tűzhányókból kilökött tüzes lávák is. Újabb geológiai fölfogás azonban mindjobban ellentmond ennek a teoriának. A rádium fölfedezése új fejezetet nyitott a geológiában. Kétségtelen ugyanis,

hogy a föld középpontja körül óriási mennyiségű rádium van. A rádium a hő legmagasabb forrása és kisugárzása még egy olyan hatalmas tömeg áthevítésére is elegendő, mint a milyen a mi bolygónk. Ha tehát igaz a föltevés, hogy földünk belsejében rádium van — és ez igaz — úgy ezzel megvan a feleletünk arra a mindeddig megfejtetlennek tűnő kérdésre, hogy mi nyújt meletet a bolygó belsejének. Akkor ezt a hőt rádium okozza és nem lávatómeg. Azonban! És az ellenvetés újra megvan. Dr. Strutt, a legnevesebb német geológusok egyike megvizsgálta a föld mélyéből kilökött vulkánikus kőzetek rádium tartalmát. Bebizonyosodott, hogy azok sokkal több rádiumot tartalmaznak, semmint azt a föld melege megköveteli. Ha ez így van, akkor a föld középpontja körül nem lehet olyan nagy mennyiségű rádium, mint eddig hitték, mert ebben az esetben a föld melege sokkal nagyobb volna.

— **Állati ragadós járványos betegségek állása.** **Lépfene:** Szekcsői járás: Deméte, Szekcsőalja. — **Rühkór:** Tapolyi járás: Karácsonymező. — **Himlő:** Tapolyi járás: Ásgút, Tapolykomlós. — **Sertésorbán:** Alsó-tarcai járás: Kende, Felsőtarcai j.: Alsószalók, Bodonlaka, Felsősom, Roskovány, Tótselymes. Sirokai járás: Lubócz. Tapolyi j.: Girált, Kapi, Kiskökény, Kiskőröső, Kozsány, Tapolybeszterce, Tótszék, Vaspataka. Szekcsői járás: Alsófricske, Felsőfricske, Felsőkomaróc, Magyaraszlavicz, Radoskó, Torny, Szekcsőalja. — **Sertésvész:** Alsótarcai járás: Lapispaták, Keczerpeklén. — **Vesztség:** Felsőtarcai járás: Magyarjakabfalva. Szekcsői járás: Radoskó.

— **Rendőri hírek.** Az ebzárlatot okt. 17-ikén feloldotta a rendőrkapitány — **Nadel Mór** eperjesi órás, családja kérelmére, mult szombaton beszállította a rendőrség a helybeli kórház elmebetegosztályára megfigyelés végett. — **Orinyák János** önként jelentkezett a rendőrségen, mert gazdájától, Vojtovics A. kőfaragótól 20 koronát elikkasztott. — **Kmetz András**, delnekakasfalvi parasztagda ellen hatóság elleni erőszak büntetése miatt büntető-eljárást indítottak azért, mert hétfőn Marczinkó András rendőrt, a ki Kmetz gazdátlanul hagyott lovait elvezette, tettleg bántalmazta. — **Divald Lajos** és családja mult vasárnap délután Gellért vendéglős fogatán kikocsizott. A Kassai-úton megbokrosodtak a lovak s a vámház mellett a korlátba ütdődvén, a kocsit felfordították. A kocsikázók könnyebb sérüléseket szenvedtek. — **Kolessár Mihályné** hétfőn délután Pasztorák József hentes fogata elütötte. A súlyosan megsérült asszonyt lakásán ápolják. — Eperjesen és Kajátán a hasi-hagymáz, néhány megbetegedési esettel, fellépett. — **Brájer Márton** bérkocsis okt. 17-ikén saját vigyázatlansága következtében a kocsiról leesett és lábát törte. — A rendőrség október 18-ikán letartóztatta Simon János, Bade Zakariás, Musche Iliá, Badalovics Lázár és Gábrriel József állítólagos perzsa misszionáriusokat s engedély nélkül folytatott gyűjtésért 8 napi elzárásra ítélte őket, a melynek letöltése után Budapestre fogja őket tolonczoltatni, hogy onnan hazájukba szállíttassanak. Az illetők papi ruhában, miniszteri engedély nélkül, több kurdesztáni püspök hamis ajánlatával ellátva, a kurdesztáni keresztények felségelése czímnél gyűjtöttek s sok községben, kivált kath. lelkesektől és hívektől, kaptak nagymennyiségű adományt, a mit a náluk talált postai feladó vevényekből lehetett megállapítani. A rendőrség jó fogást csinált e csalók letartóztatásával.

— **A szövetkezetek ellen.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központi választmányának mult vasárnap tartott ülésén a következő határozatokat hozták: „1. A központi választmány elvárja, hogy a közigazgatási közegek különösen a főispánok és szolgabírák által a szövetkezetek érdekében megindított törvény- és jogellenes hatósági agitációnak a belügyminiszter kijelentése véget vet. Ellenkező esetben, ha a belügyminiszter kijelentése papon maradna s a hatósági agitáció nem szűnne meg, kötelességének tartja ez ellen a legerősebb védekezést, s utasítja az elnökséget, hogy ez esetben a kereskedelem érdekeinek megóvása céljából a magyar kereskedők országos mozgalmát haladéktalanul megindítsa. — 2. A választmány elhatározza, hogy az elnökség újjan haladéktalanul a kereskedelemügyi miniszterhez fordul és sürgeti a szövetkezeti törvény mielőbbi megalkotását, az annak idején az O. M. K. E. által kifejtett kívánalmaknak megfelelően; valamint a kereskedelem védelmét a jogtalan támadá-

sokkal szemben. — 3. a pénzügyminisztérium ellen, hogy a szövetkezési engedélyeket leve-

— **Árpád szobra.** vezérnek, — az ő tör szobrot még nem eme séges fejtegetnünk, ki kének méltó megbec becüli meg nemzetür rosi bizottsági tag új I. ker. válsztmány el téren Árpád fejedelel hez fűződő nagy ese mentális szobor eme ország összes törvény nemzet áldozatkészség tekintettel az úgy ma is fog hiányzani s nem valószínűleg nemsoká

— **Urbanics Kál** a ki Urbanics Kálma ő neve alatt ügyvédi szekrényét kifosztotta járt s több helyen Liptóba hazautazhass letartóztathatta volna

— **Felsőmagyar** gos Magyar Képzőm november 15-ikétől kiállítás sárosvármegye nők: dr. Berzevicy Akadémia elnöke, dr. püspök. Semsey Bo — **Elnökök:** br. Gh Aladár, polgármester ispánja. — **Aelnökök:** Bánó Aladár, várm. f m. tanár, orvos. Cs Dessewffy Emil, orsz nők. Kubinyi Alber orsz. képviselő. Szim Uhlarik Mátyás, kir orsz. képviselő. Dr. U vesető elnök: Dr. W titkára. — **Igazgató** kolczi Közművelődés Titkárak: dr. Bánó zsef, dr. Flórián K Pál, dr. Rosenberg M dor, Wick Béla. — Sándor, Turek Gyula dar, dr. Fuchs Lipót, dr. Austerlitz M, Bá Berzevicy Rezső, d Lajos, Durst Győz Farkas Lajos, Fest jos, Fried Simon, Gerhard Béla, dr. G Grynæus Géza, Ho Árpád, Kovaliczky Ludmann Ottó, Mag Béla, Meicz Gyu Bertalan, Oszvald K dr. Piller Dezső, dr. Rosenberg Teofil, Szakmáry Géza, Szmoligovics Szilárd dr. Vas Antal, Vo Zavatzky Szilárd.

— **Egy népsz** betegeknek egy ép nyújtatik köszvény és daganatoknál. E rona 90 fillér Szét gyógyszerész, cs. Tuchlauben 9. A kereskedésekben rendő az ő gyári

— **Az ókor** és tanára éppen a r Elmagyarázta, ho fiától származnak. — **Mondd meg** lótlól — kitől szá — **Sémtől** — — **Helyesen** tatta a tanár. — **Szemiták.** — **Helyes.** És vább a tanár. — **Antiszemita** közben a nagyre

Kufeke-féle

A gyermekek kiválóan fejlődnek vele és nem szenvednek emesztési zavarban.

Kitűnően bevált hányás, bélhurut, hasmenés sfb. esetén.

A bel- és külföldön sok ezer orvos ajánlja.

Gyermekliszt

Legjobb táplálék egészséges és gyomorhajos gyermekeknek.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Diet. tápláló szerek gyára

KUFEKE R.
Wien I. és Bergedorf-Hamburg.

Kufeke-féle

sokkal szemben. — 3. Előterjesztésekkel fordul továbbá a pénzügyminisztériumhoz, a melyben állást foglal az ellen, hogy a szövetkezetek italmérségi és dohányelárusítási engedélyeket élvezzenek."

— **Árpád szobra.** A nagy honalapítónak, Árpád vezérnek, — az ő történeti nagysághoz méltó emléksobrot még nem emeltek hazánkban. Pedig nem szükség fejtegetnünk, ki és mi volt ő nekünk. Nagy emlékének méltó megbecsülésével saját történeti multját becsüli meg nemzetünk — Mayer Gyula székesfővárosi bizottsági tag újabbán indítványt tett a budapesti I. ker. választmány elnökségéhez, hogy a Szent Gellért-téren Árpád fejedelemnek — szellemének és a nevéhez fűződő nagy eseményeknek megfelelő — monumentális szobor emeltesse. Indítványozó e czélra az ország összes törvényhatóságainak hozzájárulását s a nemzet áldozatkészségét óhajtja igénybe venni, a mi — tekintettel az ügy magasztosságára — bizonyosan nem is fog hiányzani s nemzetük első fejedelmének emlékét valószínűleg nemsokára méltó emlékmű fogja dicsőíteni.

— **Urbanics Kálmán Eperjesen.** Az a szélhámos, a ki Urbanics Kálmán indexét ellopván, Egerben az ő neve alatt ügyvédi irodába lépett s főnöke pénzeszkényét kifosztotta, pár nappal ezelőtt Eperjesen is járt s több helyen segélyt kért és kapott is, hogy Liptóba hazautazhasson. A szélhámos eltűnt, mielőtt letartóztathatta volna a rendőrség.

— **Felsőmagyarországi vándorkiállítás.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat által Eperjesen november 15-étől nov. 25-ikéig rendezendő vándorkiállítás sárosvármegyei bizottsága a következők: **Védnökök:** dr. Berzeviczy Albert, v. b. t. t., a Magy. Tud. Akadémia elnöke, dr. Vályi János v. b. t. t., gör. kath. püspök. Semsey Boldizsár, Sárosvármegye főispánja. — **Elnökök:** br. Ghillány Imre, földbirtokos. Krayzell Aladár, polgármester. Tahy József, Sárosvármegye alispánja. — **Alrelnökök:** dr. Artim Mihály, orsz. képviselő. Bánó Aladár, várm. főjegyző. Dr. Csatóy Ágost, egyet. m. tanár, orvos. Csengey Gusztáv theol. tanár. gróf Dessewffy Emil, orsz. képviselő. Dóbiás Ede, kir. főmérnök. Kubinyi Albert, földbirtokos. Péchy Zsigmond, orsz. képviselő. Szinyei Merse Félix, orsz. képviselő. Uhlarik Mátyás, kir. törvényszéki bír. Újházy Iván, orsz. képviselő. Dr. Uhlig Leo, orsz. képviselő. — **Ügyvezető elnök:** Dr. Wallentiny Samu, a Széchenyi-kör titkára. — **Igazgató:** Balogh Bertalan, a Borsod-Miskolci Közművelődési s Múzeumegyesület főtágra. — **Titkárok:** dr. Bánó Dezső, Berzeviczy Elek, Faragó József, dr. Flórián Károly, dr. Holénia Gyula, Mikó Pál, dr. Rosenberg Mór, Spillenberg Barna, Vörös Sándor, Wick Béla. — **Műtárosok:** Balló Aurél, Bokor Sándor, Turek Gyula. — **Sajtóbizottság:** dr. Böhm Aladár, dr. Fuchs Lipót, dr. Raffay Ferencz. — **Bizottság:** dr. Austerlitz M., Bánó Árpád, dr. Baumöhl Zsigmond, Berzeviczy Rezső, dr. Dobay Zsigmond, ifj. Draskóczy Lajos, Durst Győző, Egerer Ferencz, Eiszelt Antal, Farkas Lajos, Fest Lajos, Fischer Mór, Frenyó Lajos, Fried Simon, Gallotsik László, Gerbery Sándor, Gerhard Béla, dr. Ghillány György, Gömör János, dr. Grynaeus Géza, Hoffmann Mór, Holénia Béla, Kósch Árpád, Kovaliczky Jenő, Libay Miklós, Liptai Lajos, Ludmann Ottó, Magyar József, Maixner Emil, dr. Máriássy Béla, Melzer Gyula, dr. Mikler Károly, dr. Müller Bertalan, Oszvald Károly, Párkányi Gyula, Peskó Ödön, dr. Piller Dezső, dr. Propper Adolf, Rhódy Alajos, dr. Rosenberg Teofil, Saly Győző, dr. Schmidt Gyula, Szakmáry Géza, Szemere Márton, dr. Szlávik Mátyás, Szmoligovics Szilárd, dr. Sztelho János, dr. Tóth Sándor, dr. Vas Antal, Vojtovich István, Zaborovszky Béla és Zavatzky Szilárd.

— **Egy népszer.** A «Moll-féle sóborszesz» által a betegeknek egy épp oly gyógyhatású mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csúzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona 90 fillér. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszertárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Az ókor és újkor történelméből.** A történelem tanára éppen a népfajok eredetéről tartott előadást. Elmagyarázta, hogy az egyes népfajok Noé melyik fiától származnak. Éppen a zsidókról volt szó.

— **Mondd meg fiam — kérdezte a tanár egyik tanulótlól — kitől származnak a zsidók?**

— **Sémtől — volt a válasz.**

— **Helyesen van Mik tehát a zsidók? — folytatta a tanár.**

— **Szemiták.**

— **Helyes. És mik vagyunk mi? — kérdezte tovább a tanár.**

— **Antiszemiták! — vágta ki harsogó derűtség közben a nagyreményű csemete.**

— **Az anyakönyvi hivatal heti kimutatása.** *Születtek:* Dobay Sándor r. k., Adamcsák Béla r. k., Sebes Erzsébet r. k., Reichard Katalin izr., Ulicsni István r. k., Krausz Andor izr., Temer József izr., Pavlovski János r. k., Darvasi Ernő ev. ref., Lindner Ilona izr., Vojtek Irén r. k., Nyakad Mária r. k. — *Meghaltak:* Berthóty Tivadar r. k., 65 éves; Adamcsik Istvánné r. k., 24 éves; Rankovski Szidor g. k., 48 éves; Zsarnay Valér r. k., 73 éves; Klein Béla r. k., 49 éves; Vozarik Emil r. k., 2 éves. — *Házasságot kötöttek:* Oskoryp András g. k. és Paulyszyn Éva g. k.; Vojtek János r. k. és Klyaga Anna r. k.; Varsa György g. k. és Novák Anna r. k.; Fil Mihály r. k. és Orinyák Vilma r. k.

A házasszony gondoskodásán mulik a család üdve, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé

Kathreiner előállítási módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, ez által a legmegbecsülhetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneipp-pátervédjeggyel.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. Gy., Eperjes. B. nyilatkozatát tudomásul vettük s annak alapján közöljük, hogy téves volt az az értesítés, mintha háború esetén az állomásokat nem a rendes főnök vezetné s hogy jelenleg nem jár ki tanulni egy tartalékos tiszt sem.

Felelős szerkesztő: Dr. Raffay Ferencz. Kiadótulajdonos: Kósch Árpád.

Helyi képviselőket

alkalmaz előkelő részvénytársaság fixum és jutalék mellett. Nem életbiztosítás! • Ajánlatok «Bárkinék» jelige alatt az «Általános Tudósító»-hoz küldendők, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.

Kapható Bein Simon fűszer- és csemegekereskedésében Eperjesen.

AGGÓDÓ ANYÁK

vézna, gyenge, a fejlődésben visszamaradt gyermekük érdekében emlékezzenek az **EGGER-EMULSIÓRA,**

mely szer orvosi szakvélemény alapján hivatva van a kisdetek élet- és fejlődés-képességét teljes mérvben helyreállítani.

A NÁDOR-GYÓGYSZERTÁR Budapest, VI., Váci-körút 17. bárkinék küld egy ingyenes próbát 30 fillér előzetes beküldése ellenében (csomagolás- és portóért).

Egy eredeti nagy üveg EGGER-EMULSIÓ 2 kor. árban kapható Eperjesen: Barts Emil, Korn Vilmos, Molitorisz István gyógyszertárakban és Pálesch Árpád drogériában. — Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógyszertárakban.

NYILTTÉR.

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukros húgyárnál, az emésztési és lélegzési szervek hurutainál

Lithion-forrás

SALVATOR

Két-három alkalommal használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai!

Húgyhajtó hatása.

Kellemes ízű.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Allandó összetételű.

Első rangu gyógyviz és diadetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és vese izgatási tünetnyekben vagy húgysavas vesekövek és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok s egyéb forrásleírások ingyen, bérmentve állnak rendelkezésre.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen

Teljesen pótolják a külföldi likőröket
Schrank Béla

gőzerőre berendezett likörgyáranak elismert jó gyártmányai
Esztergomban.

Legnagyobb versenyképességgel

Képviselve:

Lindner J. Mór, Eperjes.

Különleges gyártmány:
Triple Sec
„Comme il faut“.

WEITZENHOFFER B.

vizezeteki és csatornázási berendező

Eperjes, Rózsa-utca 6. sz.

Elvállal terv és megrendelés szerint vizezeteki, csatornázási és fürdőberendezéseket, vízóblítású angol-closeteket és minden ezen szakmába vágó munkát.

Terv és költségvetés díjtalanul.

Mintaraktár bármikor megtekinthető.

Acetylénvilágítási berendezések

önálló teleppel, a szabadalmazott **LUX**-készülékkel.

Kezelés nélküli, önműködő carbid a vízbe eső rendszerű, teljesen veszélytelen fejlesztők.

Elektromos világítási és erőátviteli berendezések.

Speczialitás: önálló kis telepek (elektrogének) városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak részére. Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fillérbe, egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül.

MOTOROK

benzinre, gázra, nyersolajra. stb.-re bármilyen czétra.

Fejér és Schmidt,
Budapest, Eötvös-tér 2.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altest-bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy önozott eredeti üveg ára 1 korona 90 fillér.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és a pimaszra úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-székhelye:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánveté mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvény, csúsz és a meghűlések, bedörzsölésésképpen használva.

Figyelemztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerész az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi székhelye.

3158—1906. tkvi számhoz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak *Jordán Bertalan és neje* végrehajtást szenvedők elleni 158 kor 60 fill. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az eperjesi kir. törvényszék (az eperjesi kir. bíróság) területén lévő és Eperjes szab. kir. városban fekvő, az eperjesi 1793. sz. tkjvben A. + 1. sor., 611/21. a helyr. sz. kert és Petőfi-utca 12. öi. sz. ház és melléképületek — a melyek B. 1., 2. sorsz. a. Jordán Bertalan s neje szül. Sedlák Erzsébet nevének állanak — az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1906. évi november hó 12-ikén d. e. 10 órákor ezen kir. tvszék pertárában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverelmi szándékozók tartoznak bántapénzül 330 koronát készpénzben a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. tvszék, mint tkvi hatóság.
Eperjes, 1906. július 30.

Kádas,
kir. ítélőtáblai bíró.

Amerika

Abfahrt von Havre jeden Samstag.

Fahrkarten durch die

Französische Linie.

Gute und schnelle Beförderung. Ausgezeichnete Verpflegung inclusive Wein und Liqueur. Amerikanische Eisenbahn-Fahrkarten nach jeder Station zu Originalpreisen. Nähere Auskunft gratis und franco durch die

Französische Linie

WIEN, IV., Weyringergasse No. 8.

50,660—1906. C. számhoz. Cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút

Hirdetmény.

Kereskedelmügyi magy. kir. miniszter úr 6 nagyméltóságának f. évi október hó 8-ikán 74,256/III. szám alatt kelt engedélye folytán a vasúti üzletszabályzat 69. § 7. pontja alapján, a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút *összes teherkocsijainak* be- és kirakására nézve megállapított díjszabásszerű *rakodási ideje* ezennel a folyó év végéig 9 nappali órára lesz állítatik.

Budapest, 1906. évi október hó 12.

A vezérigazgatóság.

Lakásom: Főutca 23. sz. a.

(Berger-kávéházzal szemben).

DR. HÜBSCHMANN B.

fogorvos.

Őszi és téli idényre

megérkeztek
legnagyobb
választékban

női ruhakelmék, gyapjú, selyem, flann, kasan és barchetek hozzáillő díszekkel. ● Legújabb selyemblúzok, szőrmeárúk, vászon, chiffon és asztalkészletek, függönyök, futó- és nagyszőnyegek. ● Női-kelengyékéből állandó raktárt tartok. ● Mint a hazai ipart védő egyesület tagja, magyar gyártmányból raktáron tartok: zsolnai gyapjúkelmét, színes barchetet, chiffon, vászon és asztalkészleteket, cezernát, fogkefét, szappanokat, nyakkendőt és esernyőt, szőrmeárúkat, viaszos-vásznat és nyers-vásznakat.

A nagyérdemű közönség érdekét szem előtt tartva: az árak most is, mint eddig is, a legolcsóbb szabott árak.

Becses látogatásért esd

Zavatzky Szilárd

divat- és vászonkereskedő Eperjesen.

Első eperjesi ruha-műtisztító és javító intézet, Fő-utca 23. szám.

Fő-utca 23. Ruhák műtisztítása. Fő-utca 23.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. érd. közönség becses tudomására adni, hogy csodamódon vagyok képes bármennyire megviselt, megrontott, pecsétes ruhákat, legyen az tinta, zsír- vagy akármily foltokkal, az általam feltalált szerrel vegyileg kitisztítani és legjobban helyrehozni. Férfi-, női- és gyermekruhákat — egyszóval mindent tisztítok olcsón és jól. Bátorodom felkérni a n. é. közönséget, hogy ne Pálhoz küldje a ruhákat tisztítás és vasalás végett, hanem Péterhez, Fő-utca 23. sz. alá, mert oly olcsón és jól csakis ott lehet vasaltatni, tisztíttatni és javíttatni férfi- és női-ruhákat mindenféle színben. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel:

SIKORSZKY PÉTER

ruha-műtisztító

Eperjes, Fő-utca 23-ik szám alatt, bent az udvarban (első ajtó),
***** a Berger-kávéház és a kaszárnya átellenében, az átjáró mellett.

— Kérem az intézetet nem összetéveszteni, mert ruha-műtisztító és javító intézet csak egy van Eperjesen és az a Sikorszky-féle, a legkitünőbb és patent.

EH

Előfizetési árak
negyedévre 2 k
Hirdetési díj: Háromh
tesért jut

Több

A vármegyei sító jellegű el a törvényhatóság helyes-e? Vajon kedvezőbb, ha ne gyámkodás alatt lenne, hogy az a közgyűlési ter elintézése pedig állandó-választm fogadásából áll.

Ilyen körülmények között a község megye jóindulat méltányosság ir

A hétfőn t három ügy for nem végleges t kedvezőbb hatá s akkor több fo helyes irányt v

Az első ügy város a vármegye kért a Főutca Lőcsei- és Sz leendő ellátása azon az alapot költségvetés m pedig azt a k megyei közgyt másis jóindulat volna abba pl. mikor a várme szükség van e szab. kir. váro vén, mennyire terhei. Miért évre elodázni, f ványozó állan állandó porten tett három for Annál helytele mert tizenhat odafizet Eperj alapnak, a nélk vissza belöle

A másik s városunkat éri a vármegyei k képviselőtestü szerint az asz donosok fizet volt, mert azt nek találta. H polgármester az indítvány szelleméből és tatott gyakor szembehelyez annak, hogy kapjanak, leg